

Waarom een pedagogisch beleid?

Het eerste doel van het pedagogisch beleid is: een eenduidige, continue pedagogische kwaliteit in het kinderdagverblijf te ontwikkelen en te bewaken. Het tweede doel is: het pedagogisch handelen van leidsters toetsbaar maken. Het derde doel is: herkenbaarheid scheppen voor buitenstaanders.

Bijkomende positieve effecten:

- de discussie hoe leidsters met de kinderen omgaan kan leiden tot bewust opvoeden.
- praten en afspraken maken over het opvoedkundig handelen maakt dat leidsters zich een methode eigen maken.
- samen praten over hoe je iets oplost, geeft een wij-gevoel.
- duidelijkheid en herkenbaarheid zijn niet alleen voor de ouder en het bestuur noodzakelijk, voor nieuwe leidsters en stagiaires kan het pedagogisch beleid een handvat zijn bij het inwerken. Bij sollicitaties kan gekeken worden naar de pedagogische ideeën van de sollicitant om te kijken of deze passen in het beleid.
- je kunt het pedagogisch beleid gebruiken als maatstaf voor alle andere onderdelen van de organisatie

Raamwerk pedagogisch beleid:

A.

- Visie op de ontwikkeling van kinderen
- Visie op opvoeden
- Pedagogisch hoofddoel

B.

Beschrijving van pedagogisch handelen:

- Hoe stimuleren we de zelfstandigheid ?
- Hoe doen we recht aan eigenheid van elk kind ?
- Hoe voeden we het gevoel van eigenwaarde ?
- Hoe leren we de kinderen om te gaan met hun eigen mogelijkheden ?
- Hoe leren we de kinderen te reflecteren op hun eigen gedrag ?
- Hoe begeleiden we de ontwikkeling van sociaal gevoel ?
- Hoe stimuleren we de ontwikkeling van sociaal gedrag ?
- Hoe leren we kinderen vertrouwen te hebben in mensen ?
- Welke waarden en normen willen we overdragen en hoe doen we dat ?
- Hoe laten we kinderen kennis maken met andere waarden en normen en hoe zorgen we ervoor dat ze die respecteren ?
- Hoe gaan we om met de emoties van kinderen ?
- Hoe begeleiden we de motorische ontwikkeling ?
- Hoe begeleiden we de intellectuele ontwikkeling ?
- Hoe begeleiden we de creatieve ontwikkeling ?

C.

Het werkplan (met argumenten waarom we het zo doen)

- De dagindeling van de groep;
- de verschillende activiteiten;
- de groepsregels.

Algemeen:

- De feesten;
- de speciale uitstapjes.

D.

Randvoorwaarden

- Ouderbeleid;
- personeelsbeleid;
- organisatiebeleid;
- accommodatiebeleid;
- extern beleid.

Ter afsluiting

Kinderdagverblijf DOMINO+ werkt met verticale groepen, bij het schrijven van het pedagogisch beleid maken wij onderscheid tussen baby's (0 tot 1,5 jaar), dreumes, peuter (1,5 jaar tot 4 jaar) en BSO (4 tot 13 jaar).

Per teamvergadering wordt minimaal een half uur besteed aan schrijven van een pedagogisch beleid. Hierna krijgen bestuursleden de tijd om commentaar en aanvullingen te geven tijdens de bestuursvergadering. Het bestuur bekrachtigt uiteindelijk het eindstuk. Daar de leidsters het pedagogisch beleid moeten dragen, vind ik dat ze hierin de grootste stem moeten hebben. De coördinatrice zorgt voor verwerking en verspreiding van de resultaten uit het teamoverleg, zodat hierop vanuit het bestuur gereageerd kan worden.

Pedagogisch beleid

We hebben een start gemaakt met het opzetten van een pedagogisch beleid. We zijn gestart met duidelijk te krijgen wat ieders visie is op de ontwikkeling van het kind, de visie op het opvoeden en het doel van het opvoeden is.

- visie op de ontwikkeling van kinderen

Intelligentie, creatieve talenten, karaktertrekken en het ontwikkelingstempo zijn volgens ons in aanleg aanwezig.

- visie op het opvoeden

De rol van de opvoeder is te sturen en te stimuleren en het bieden van veiligheid door het kind te accepteren zoals hij is.

- het doel van opvoeden

Ons opvoedingsdoel voor de kinderen op het kinderdagverblijf is ze te begeleiden naar zelfstandige, emotioneel stabiele individuen met een positief zelfbeeld, en respect voor ieders waarden en normen.

Verder willen wij ze een stukje sociale vaardigheid meegeven, waarin ze leren iets voor een ander over te hebben, maar ook voor zichzelf op durven komen. Taalontwikkeling en de ontwikkeling van de motoriek wordt door de leidsters als heel belangrijk ervaren.

Hoe stimuleren we de zelfstandigheid ?

Wij moedigen kinderen aan zelf hun problemen op te lossen. In eerste instantie bieden we hulp met woorden, daarna geven we daadwerkelijke hulp. Voor ieder kind apart bekijken we of een situatie haalbaar is of niet.

Praktijkvoorbeelden:

Baby's

* Jeroen is een baby die veel huult. We zullen niet altijd gelijk reageren, wel zullen we altijd kijken of er iets aan de hand is, speelgoed aanbieden, hem afleiden en eerst zelf proberen te laten spelen.

*Jurrien kan al goed van alles vast houden, dit willen we extra stimuleren door hem in een wippertje te zetten en bv. zelf zijn fles te laten vasthouden en leegdrinken.

*Skip kan al stevig zitten dus mag hij in een kinderstoel aan tafel zitten tijdens het eten , we zullen hem dan stimuleren zelf zijn brood te eten. We beginnen met het geven van een stukje brood op z'n bord en zodra dit op is leggen wij een nieuw stukje weg.

Dreumes, peuter.

* We gaan buitenspelen en Calum moet zijn jas aan.

We zullen hem eerst de kans geven dit zelf te proberen, geven uitleg "deze arm in deze mouw" en geven complimentjes wanneer het lukt "goed gedaan". Eventueel stimuleren we de oudere kinderen de kleinere kinderen te helpen. Lukt het nog niet dan helpen we natuurlijk mee.

* Het is tijd om op te ruimen.

We geven de opdrachten in de vorm van "Sanne doe jij de blokken maar eens in deze bak". Wanneer Sanne de opdracht heeft volbracht geven we natuurlijk een complimentje. Lukt het niet dan bieden we aan de blokken samen op te ruimen.

*We gaan prikken.

We bieden een opdracht aan en doen een stukje voor en eventueel een stukje samen, we gaan stimuleren door complimentjes te maken. We verwachten geen perfecte werkjes. Het gaat om het bezig zijn en ontwikkelen van motoriek en het zelfvertrouwen.

BSO

*De oudere kinderen krijgen duidelijk opdrachten om b.v. het lokaal na het spelen zelf op te ruimen. Deze opdrachten rouleren zodat ze met z'n allen de verantwoording dragen voor het lokaal.

b.v. Een van de kinderen de tafels laten poetsen en een ander de vloer laten vegen. Als het niet netjes gebeurt, vertellen waar nog wat ligt en we geven natuurlijk een grote pluim als het werk gebeurd is.

*Marvin gooit z'n beker om. We laten hem dan zelf een doekje pakken om de tafel te poetsen. We geven aanwijzingen en een compliment wanneer het opgeruimd is.

*Geoffrey pakt zelf een bekertje water voor het innemen van zijn pilletje.

Conclusie:

Wanneer kinderen zelf ervaren iets te kunnen, krijgen ze meer zelfvertrouwen. We helpen in eerste instantie met woorden en/of voordoen.

Pas wanneer dat niet lukt, helpen we door het samen te doen. Op iedere poging om tot resultaat te komen, zijn we trots.

Wij benaderen de kinderen en respecteren hen als mensen met hun verschillende emoties.

Wij nemen de verschillende emoties van de kinderen, zoals verdriet, angst, pijn, boosheid, geluk of plezier of tevredenheid serieus. We doen dat o.a. door deze gevoelens onder woorden te brengen en te vragen aan de kinderen of we de uitdrukking op hun gezicht goed begrepen hebben. Het kind leert door het benoemen van gevoelens meer vat op zijn eigen emoties te krijgen.

Veroorzaken boosheid of andere gevoelens gedrag dat andere kinderen of leidsters angstig maakt of pijn bezorgt, dan helpen we het kind dit gedrag te voorkomen en een andere manier te vinden waarop het zijn gevoelens kan uiten. In het algemeen vinden we dat de uitdrukking: "niets aan de hand" nooit een manier is om een kind te benaderen. Het kind heeft altijd een reden om te huilen, te schoppen of te slaan, of om een knuffel te willen geven.

Hoe gaan we om met de emoties van de kinderen ?

Praktijkvoorbeelden:

Baby's

*Baby's die nog niet kunnen kruipen of zitten kunnen hierop boos en verdrietig reageren. We zullen ze stimuleren in het aanleren van deze handelingen door ze bv. op te laten trekken aan onze handen of een steuntje in de rug te geven bij het op hun buikje draaien. Verder zullen wij er voor zorgen dat speelgoed binnen handbereik is en ze voldoende om zich heen kunnen kijken.

*Baby's die verdriet hebben worden door ons altijd serieus genomen. We zullen ze proberen te troosten door met hen rond te lopen, af te leiden door het aanbieden van speelgoed of een andere plaats aan te bieden b.v. maxiswing, hangmat, wippen of box.

Dreumes, peuter.

* Kevin is heel verdrietig als mamma weggaat. We proberen het afscheid kort te houden. We nemen Kevin over van mamma en vragen haar duidelijk afscheid te nemen en uit te leggen dat ze hem straks ook weer komt halen. Samen zwaaien we mamma uit. We zeggen dat we begrijpen dat hij verdrietig is en geven uitleg over het verloop van de dag, waarin we steeds benadrukken dat mamma hem straks weer komt halen. Door met hem te gaan spelen op een overzichtelijke plaats, leiden we hem af van zijn verdriet.

Er zijn kinderen die hun verdriet alleen willen verwerken en de leidster wegsturen als die hen wil troosten. In principe respecteren we dat. Wel houden we zorgvuldig in de gaten of het kind niet te veel in dit gedrag blijft hangen en er

ongelukkig onder blijft. We proberen goed te verstaan wat het kind bedoelt als het de leidster wegstuurt. Het kind kan ook bedoelen: "Ik wil niet bij jou verdrietig zijn", of "Ik ben boos op iedereen".

De basis van onze houding in dit soort situaties is: contact houden, het kind in de gaten blijven houden. De feitelijke afstand die leidsters houden hangt van de leeftijd van het kind af. (voor een dreumes betekent dat niet meer dan een paar meter)

*Bryan pakt speelgoed af van Thom. Thom wordt dan heel boos. In eerste instantie zullen we bekijken of ze het samen op kunnen lossen, lukt dit niet dan komen we tussen beide. Tonen begrip voor de boosheid van Thom en leggen dit uit aan Bryan. Samen zoeken we naar een oplossing b.v. samen spelen of om de beurt.

Dit wordt door ons in de gaten gehouden. Het uiten van boosheid kent natuurlijk grenzen. Wanneer ze hierbij anderen pijn doen, keuren wij dit af.

BSO

*Amber valt en d'r knie bloedt. We blijven in zo'n geval zelf rustig, leggen uit waarom het z'n pijn doet en wat we er aan gaan doen. We tonen begrip voor haar verdriet. Nadat we de wond hebben verzorgd en hebben voorzien van een "pretpleister" proberen we haar te kalmeren door zelf rustig te praten en te handelen en aan te geven wanneer de verzorging achter de rug is dat de pijn nu snel minder zal worden en dat ze maar snel d'r pleister aan de rest moet laten zien.

*Camiel is heel blij wanneer hij een spelletje heeft gewonnen. Natuurlijk juichen wij mee en prijzen hem omdat hij zo knap is omdat hij het spelletje heeft gewonnen.

Conclusie:

Door begrip en respect te hebben voor de verschillende emoties (blij, tevreden, boos, angstig, verdrietig) zullen kinderen zich veilig genoeg voelen om deze emoties te uiten, zodat ze op deze manier er op een goede wijze mee leren omgaan.

Hoe stimuleren we de ontwikkeling van een positief zelfbeeld?

Een kind dat een negatief beeld van zichzelf heeft zal steeds aangeven iets niet te kunnen of willen. De leidsters zullen altijd eerst een kind toch zelf laten proberen en ze eventueel op weg helpen door ze iets aan te bieden wat onder hun ontwikkelingsniveau ligt. Door de leidsters wordt gekozen voor een individuele benadering bij activiteiten waar het kind nog niet zo goed in is en in groepsverband juist stimuleren in dingen waar het kind wel goed in is.

Praktijkvoorbeelden:

Baby's

*Max wil alleen maar kruipen terwijl hij toch al wel een beetje kan stappen maar hier nog heel onzeker in is. We zullen hem steeds weer op zijn voetjes zetten en eventueel aan een handje laten lopen en hem steeds weer complimentjes geven wanneer hij lopend zijn doel bereikt heeft.

Dreumes, peuter.

*Ender geeft steeds aan niet te kunnen kleuren, hij is daar te groot voor zegt hij. Tijdens het vrij spelen zullen we Ender stimuleren door alleen met hem aan de tafel te zitten kleuren. We geven hem complimentjes over de mooie kleuren die hij kiest en leren hem op een speelse manier zijn potlood goed vasthouden.

* Tijdens het vrijspelen gaan we bij een groepje peuters aan de tafel zitten.

Scherrie zit hier ook bij maar doet niets met het speelgoed wat voor haar ligt, de andere peuters zijn driftig aan het puzzelen.

Wij bieden Scherrie een puzzel aan waarvan wij zeker weten dat zij hem kan en wanneer zij deze gemaakt heeft zullen we haar om haar goede prestatie prijzen en een andere puzzel aanbieden die weer wat moeilijker is.

*Wanneer we naar de toiletjes gaan doen we dit in de vorm van een trein. We zullen Marloes dan bv. vragen de trein samen met de juf te maken door haar de namen te laten noemen en haar natuurlijk te complimenteren wanneer zij dit goed doet en ook aan de andere peuters laten we merken hoe knap we Marloes vinden dat ze al zoveel namen kan noemen.

BSO

*Emil vertelt in de groep heel slecht te zijn in rekenen en de anderen lachen hem hierom uit en zeggen dat hij heel dom is.

We zeggen dat we Emil juist weer heel goed vinden in lezen en laten hem eventueel een stukje voorlezen zodat iedereen dat hoort, we leggen uit dat je niet overal goed in kunt zijn en voor leren tenslotte op school zit.

*Naomi is nogal flink van postuur en heeft hier duidelijk problemen mee. We zullen de aandacht hiervan afleiden door complimentjes te maken over de leuke kleding die ze altijd draagt of bv. te zeggen dat haar haar altijd zo leuk zit.

Conclusie:

We kijken heel zorgvuldig naar ieder kind: Wat voor gevoel probeert het te uiten? Wat begrijpt het al wel, wat nog niet? Wat kan het kind al wel en wat nog niet en in hoeverre weet hij dat zelf? Bij elke reactie van onszelf proberen wij daar rekening mee te houden. Alles proberen we zoveel mogelijk met woorden te begeleiden, omdat we denken dat wanneer die gevoelens een naam krijgen, ze makkelijker te hanteren zijn en in positieve zin te keren.

Respect voor ieders waarden en normen.

We proberen kritisch te staan tegenover vooroordelen, jonge kinderen zijn nog in die leeftijd dat ze open staan voor allerlei nieuwe dingen. Door de kinderen overal uitleg over te geven proberen we ze open te laten te staan voor ieders waarden en normen en zodoende zelfs hun verzorgers hierbij te betrekken en ook bij hen vooroordelen weg te nemen of ze zeker te laten merken dat wij open staan en respect hebben voor ieders waarden en normen.

Praktijkvoorbeelden:

Baby's

* Soms wordt ons door ouders/verzorgers bv. op het hart gedrukt kleintjes vooral een flinke tik te geven wanneer ze ergens aan zitten wat niet mag, bv. de spullen op de leidstertafel, daar ze van mening zijn dat dit de enige manier is om kleine kinderen iets af te leren.

Wij zullen de verzorgers dan uitleggen dat dit niet onze manier van opvoeden is en dat wij liever fout gedrag afleren door ze, in bovengenoemd geval, steeds bij de tafel weg te halen en te zeggen dat ze daar niet aan mogen komen. Ook op deze manier kun je komen tot het gewenste gedrag. Wij zijn nl. van mening dat het ge(mis)bruiken van macht door een volwassene, een kind alleen zal leren dit later ook te doen naar anderen.

*Ons kinderdagverblijf op locatie Jan Sluijtersstraat ligt in een wijk met veel allochtone bewoners, en wordt dus ook bezocht door kinderen van buitenlandse afkomst.

Door de ouders van een van onze baby's werd gevraagd of hun kindje in een andere groep geplaatst kon worden omdat, in de groep waar het kindje nu zat, een aantal allochtone kindjes zaten. Natuurlijk hebben wij geluisterd naar de argumenten van de ouders maar we hebben ze ook onze argumenten laten horen, Domino+ is voorstander van gemengde groepen ter afspiegeling van de samenleving. We hebben duidelijk aangegeven dat we om de door hun aangegeven reden, niet kunnen voldoen aan hun verzoek. Voor ons zijn alle kinderen gelijk, ze zullen van ons dezelfde aandacht en liefde ontvangen. Wij leven in een multiculturele samenleving en de opvoeding in zo'n omgeving kan alleen maar meerwaarde hebben. We proberen de kinderen binnen ons dagverblijf (en hun verzorgers) hiermee ook bekend te maken. Dit willen we bereiken door uitleg te geven bij verschillende gebruiken van onze allochtone medemens d.m.v. het geven van aandacht aan alle feesten bv. Suikerfeest maar ook kerstfeest. Door veel uitleg te geven en zelf vragen te stellen, proberen we vooroordelen bij verzorgers en hun kinderen weg te nemen daar, naar onze mening, uit onwetendheid vaak vooroordelen ontstaan.

Dreumes, peuter.

*Sharazed heeft henna op haar handjes, bij het kringspel willen andere kinderen haar geen handje geven omdat die vies zouden zijn. We vertellen dan dat het feest is bij Sharazed en dat haar handjes voor het feest versierd zijn net als de kinderen zichzelf misschien ook heel mooi maken als ze zelf naar een feest gaan.

*Joeri slaat er gelijk op los als hij zijn zin niet krijgt, het is regelmatig ruzie waar grove woorden niet worden geschuwd. Wij leggen hem steeds weer uit dat

mensen zo niet met elkaar om gaan en doen /zeggen steeds weer voor hoe je bv. speelgoed kunt krijgen zonder gelijk te slaan en te vloeken. We leggen uit dat je anderen hiermee kwetst.

BSO

*Kevin lacht twee Somalische kinderen uit omdat ze in zijn ogen rare boterhammen meekrijgen met iets erop wat volgens hem stinkt. We leggen hem uit dat dit voor die kinderen hun gewone broodmaaltijd is net als zijn bruine boterham met pindakaas en dat zij hem daar ook niet om uitlachen. Eventueel zullen we de kinderen laten delen zodat ze de kans krijgen om ook die in hun ogen vreemde broodmaaltijd te proeven.

*Als een kind gewend is voor het eten te bidden en ouders het waarderen dat een kind hier ook tijdens het overblijven tijd voor krijgt zullen we hiervoor de gelegenheid bieden door allemaal even te wachten en stil te zijn.

Conclusie :

We houden goed in de gaten dat wij zelf geen negatieve mening uiten ten aanzien van ieders waarden en normen. Door uitleg aan kinderen en evt. hun verzorgers proberen we ook bij anderen respect te kweken voor waarden en normen van anderen met de bedoeling ze aan te leren iets of iemand minder snel 'gek' of 'minder waard' te vinden.

Hoe stimuleren we sociaal gedrag?

We vinden het belangrijk dat kinderen ervaren dat het prettiger is wanneer ze plezier hebben met elkaar, leren delen en wachten op elkaar en contact kunnen leggen met leiding/andere kinderen.

Baby's

*Floor weet het woord "mij" regelmatig te noemen, we zullen dan steeds herhalen dat ze samen moet spelen en delen, proberen tot een compromis te komen; nu mag Joost en daarna mag jij en uitleggen dat het speelgoed op het kinderdagverblijf van alle kinderen is.

*Skip en Joost krijgen naast elkaar fruit in de kinderstoel. Ze krijgen om de beurt een hapje zo leren ze geduldig op elkaar te wachten.

Dreumes, peuter.

*Mirte loopt steeds van tafel tijdens het eten omdat ze al klaar is. We leggen haar uit dat ze nog even moet blijven zitten tot iedereen klaar is, het is veel gezelliger wanneer iedereen aan tafel zit en wacht op elkaar.

*We gaan kleuren en leggen de kleurtjes op de tafel. Camiel haalt gelijk alle kleurtjes naar zich toe, we leggen de kleurtjes weer in het midden en geven ieder kind 1 kleurtje in handen en laten ze na een tijdje wisselen met elkaar of de kleurtjes weer in het midden leggen en allemaal een nieuw kleurtje kiezen

*Mike maakt vaak ruzie om speelgoed. Alles wat andere kinderen hebben wil hij hebben. In eerste instantie zullen we proberen de kinderen het zelf op te laten lossen. Wanneer er lichamelijk geweld gebruikt wordt, of we zien dat ze er zelf

niet uit komen zullen we ingrijpen. We leggen uit aan Mike dat speelgoed afpakken niet aardig is voor de ander en bieden bv. een oplossing aan door hem te laten vragen of hij direct ook met het gewenste speelgoed mag of bieden samenspel aan zodat Mike ervaart dat dit ook leuk is.

BSO

*Mariska mag niet mee doen met een spel en komt hierover haar beklag doen bij de leidster. De kinderen die met het spel bezig zijn hebben zelf een nieuwe spelregel bedacht, er zouden maar twee kinderen aan het spel mee kunnen doen, de leidster zegt dat zij het spel thuis ook heeft en niets van zo'n regel weet en zeker weet dat er nog wel een persoon mee kan doen. Ze informeert wat nu de werkelijke reden is dat Mariska niet mee mag doen. Ze geven aan dat ze Mariska er niet bij willen hebben. De leidster legt uit dat ze hen ook nooit buiten zou sluiten en informeert hoe de kinderen zich zouden voelen wanneer ze dit wel zou doen. Ze biedt aan samen het spel te doen om zodoende Mariska een veilig gevoel te geven en de anderen te laten zien dat samen spelen leuk is.

*Er wordt door niemand gespeeld voordat iedereen klaar is met eten. Daarentegen zorgen we er ook voor dat ze niet allemaal moeten wachten tot Scherrie klaar is met eten die nogal eens wil treuzelen. Tijdens het eten houden we haar al in de gaten en zullen haar stimuleren wat sneller te eten zodat ze (en met haar de anderen) wat meer tijd heeft om te spelen.

Conclusie:

We willen proberen de kinderen rekening te laten houden met anderen door uitleg te geven en afspraken te maken met elkaar en met volwassenen.

We proberen dit ook te bereiken door activiteiten te kiezen waarbij ze moeten wachten op elkaar en dus rekening moeten houden met elkaar.

Taalontwikkeling en de ontwikkeling van de motoriek.

Ieder kind ontwikkelt zijn verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden in zijn eigen tempo. Nooit is de handigheid van een leeftijdsgenoot een maatstaf.

We zullen kinderen nooit dwingen iets te doen.

We spreken de kinderen aan op hun mogelijkheden door hen activiteiten aan te bieden die bij hun niveau passen in de vorm van:

- verschillende werkjes;
- verschillend speelgoed.

Soms beginnen kinderen aan iets wat ze nog niet kunnen. We helpen dan in tweede instantie. Bij gevaar voor henzelf of anderen zullen we het verbieden.

De taalontwikkeling wordt gestimuleerd door het aanbieden van liedjes, versjes, het voorlezen van verhaaltjes en het voeren van gesprekjes. Dit alles passend bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Praktijkvoorbeelden:

Baby's

*Met baby's zullen we regelmatig in simpele boekjes kijken bv. van Dick Bruna en alle afbeeldingen duidelijk benoemen en herhalen. Dit doen we niet in babytaal dus geen tiktak maar klok, geen woef – woef maar hond.

*Om de motoriek te oefenen zullen we baby's regelmatig op hun buik leggen of zit- en sta-oefeningen laten doen door ze zich aan onze handen te laten optrekken.

*Door het zingen van liedjes al dan niet met verschillende bewegingen stimuleren we zowel taal- als motoriekontwikkeling bv. "klap eens in je handjes "

Dreumes, peuter.

*Ali wil op de glijbaan, maar beklimt hem op de verkeerde manier. De leidster zal dit verbieden om vallen te voorkomen en vertelt hoe hij op een veilige manier op de glijbaan kan komen.

De leidster zal bij de glijbaan staan om te kijken of het Ali lukt. De leidster zegt dat ze het knap vindt dat Ali het nu zelf kan.

*Fouten in spraak zullen we corrigeren, door de uitspraak goed te herhalen Thomas zegt: Thomas wil buiten " sietsen". Leidster vraagt: "Wil Thomas zo graag buiten fietsen?".

*Rond een bepaald thema wordt gedurende $\pm$ 4 weken dezelfde liedjes gezongen, versjes en boekjes gelezen.

Door dit steeds te herhalen gaan de kinderen het begrijpen en nazeggen.

Wanneer een verhaaltje te moeilijk is wordt het aangepast.

*Aaron krijgt geen puzzel , wanneer hij hem alleen maar aanwijst en het woord niet noemt, terwijl hij het woord wel kent. De leidsters zal door net te doen alsof ze hem niet begrijpt Aaron stimuleren het woord te zeggen.

BSO

*Bij de oudere kinderen zullen we hun motoriek stimuleren door spel aanbod bv. twister of kleine Lego.

*Tijdens het knutselen zullen wij ze gebruik laten maken van fijnere materialen zoals : dunne penseeltjes , gewone potloden, scharen , prikpenen en meer gedetailleerde kleurplaten.

*De taalontwikkeling zullen we stimuleren door bv. spelletjes te doen als "wie is het " waarbij ze zelf vragen moeten formuleren en benoemen wat ze zien.

Conclusie:

We brengen in het aanbod van activiteiten veel variatie om verschillende aspecten van de ontwikkeling regelmatig te stimuleren. Daarbij gebruiken we de taal om al onze handelingen en die van het kind te begeleiden.

We laten kinderen ervaren dat iets kan mislukken, maar leren ze daarnaast dat ze er wat aan kunnen doen en geven daar suggesties voor.

Werkplan voor DOMINO+

Dagindeling

Bij de kinderen wordt de gehele dag zoveel mogelijk rekening gehouden met de individuele slaap - en eetgewoonten.
Uiteraard in nauw overleg met de ouders.

Van 6.30 uur tot ongeveer 8.00 uur:

Het kinderdagverblijf gaat open. Er is een mogelijkheid voor kinderen om te ontbijten. De ontvangst vindt tot 8.00 uur plaats in lokaal 2. Om 7.30 uur is de eerste groepsplitsing. De BSO kinderen gaan naar het BSO lokaal.

Van 8.30 tot en met 9.45 uur:

De kinderen die de basisschool bezoeken zijn door een van de leidsters naar school gebracht. Tussen 8.30 uur en 9.00 uur wordt, bij voldoende bezetting de volgende groep, gestart.

De kinderen gaan vrijspelen.

Van 9.45 uur tot en met 10.30 uur:

Tijd om op te ruimen, een fruithapje, iets te drinken en een schone broek.

Van 10.30 uur tot en met 11.45 uur:

Deze tijd wordt besteed aan een activiteit, dit kan zijn iets knutselen, zingen en voorlezen of een wandelingetje maken om bv. boodschappen te doen.

Van 11.45 uur tot en met 13.00 uur:

Tijd om op te ruimen en het eten van een warme maaltijd.

Van 13.00 uur tot en met 14.45 uur:

De kinderen kunnen weer vrijspelen, er wordt een middagdutje gedaan of lekker buiten gespeeld wanneer de zonkracht dit toelaat.

Van 14.45 uur tot en met 15.30 uur:

Opruimen. De kinderen worden uit school gehaald en anderen worden gebracht. Er is dan iets te drinken met een cracker en/of een groentesnack.

Van 15.30 tot en met 17.30 uur:

De kinderen krijgen een activiteit aangeboden of kunnen lekker binnen of buiten, onder begeleiding, spelen.

Om 17.00 uur worden de eerste twee groepen weer samengevoegd in lokaal 2.

Van 17.30 uur tot en met 18.30 uur:

De kinderen krijgen nog iets te drinken en /of te knabbelen, mogen tv kijken, lezen of puzzelen. Om 17.30 uur komt ook de derde groep naar lokaal 2 en om 17.45 uur komt groep 4 erbij.

Er wordt opgeruimd en gepoetst.

19.00 uur:

Het kinderdagverblijf sluit.

Dagindeling en het waarom.

Vanaf 6.30 uur kunnen ouders hun kinderen brengen bij Domino+. Uit oogpunt van hygiëne dragen ouders binnen overschoenen en de kinderen slofjes. Er is tijd voor ouders om te vertellen over de afgelopen uren, dagen of weken van hun kinderen.

Nieuwe schema's kunnen schriftelijk worden doorgegeven en worden door de leidsters in de map genoteerd zodat ook de andere leidsters hiervan op de hoogte zijn. Dit gebeurt ook met alle mededelingen of wensen die ouders hebben, zodat iedereen hiermee rekening kan houden.

Tot 8.00 uur kunnen de kinderen, van het kinderdagverblijf en de BSO, hun boterham/pap eten of een fles krijgen. Brood moet wel door de ouders zelf meegebracht worden daar wij geen brood in huis hebben. Thee/water bij het ontbijt krijgen ze van ons. Tijdens het eten zitten kinderen aan de tafel en mogen dus niet rond lopen met een stukje brood, dit om te voorkomen dat er overal brood komt te liggen en om kinderen aan te leren dat eten een rustpunt in de dag is.

Ouders wordt aangeraden het afscheid zo kort en duidelijk mogelijk te houden. De leidsters helpen hiermee door een kind van de ouders over te nemen, te troosten en /of af te leiden. Om 8.00 uur wordt ook de tweede groep geopend. Kinderen die de basisschool bezoeken laten we voor hun vertrek naar de wc gaan. We laten ze zelf hun jassen aan doen en spullen pakken maar controleren wel of alles correct is, dit om hun zelfstandigheid te stimuleren. Om 8.00 uur gaat er minimaal 1 pedagogisch medewerker samen met een stagiaire te voet naar Basisschool De Singel en Basisschool De Jeroen Bosch. De kleuters mogen in de bolderkar. Om 8.15 uur gaat er minimaal 1 pedagogisch medewerker te voet naar basisschool De Appel en daarna naar SBO De Fakkel en De Sponder. Zowel leidsters en kinderen dragen gele hesjes, zodat ze zichtbaar zijn voor het overige verkeer. Bij de school wachten we tot de kinderen allemaal binnen zijn omdat ze tot daar onder onze verantwoording vallen en geven eventuele bijzonderheden door zodat ook de leiding op school overal van op de hoogte is. Kinderen die naar de basisschool gaan mogen niet de straat op zonder toestemming van de leidster. De groepen worden verder gesplitst.

Tot en met 9.45 uur mogen de kinderen vrij spelen. Ze mogen dan spelen met al het speelgoed dat in het lokaal staat. Dit varieert van poppen tot bouw materiaal en van auto's tot puzzels. Ook mogen kinderen aan de tafel kleuren of puzzelen wanneer ze dit willen, vaak is dit een goede oplossing voor kinderen die nog moeten wennen omdat ze aan de tafel rustig zitten en een goed overzicht hebben op de groep.

Tijdens het vrijspelen doen de kinderen sociale vaardigheden op omdat ze met elkaar spelen en moeten delen. Verder kunnen ze zich ook op andere terreinen ontwikkelen doordat er allerlei speelgoed aanwezig is.

Wanneer kinderen het moeilijk vinden om zelf te gaan spelen zullen de leidsters dit stimuleren, anders houden de leidsters zich afzijdig en mengen zich alleen in het spel wanneer hier door kinderen om wordt gevraagd of wanneer een situatie hierom vraagt. Bv. bij ruzie en de kinderen kunnen dit zelf niet oplossen, of als het een chaos dreigt te worden, dan gaan we er bij zitten en proberen we ze door middel van een ander spel, af te leiden.

Kinderen mogen binnen niet met speelgoed gooien, niet rennen en gillen. Dit alles omdat ze rekening moeten houden met de kleintjes, kunnen vallen en dan bijna altijd ergens tegenaan zullen vallen en omdat de ruimte voor deze activiteiten niet geschikt is.

Leidsters blijven zoveel mogelijk in het lokaal en verspreid zodat ze een goed overzicht op de groep hebben.

Natuurlijk worden tussendoor poepbroeken verschoond, neuzen gepoetst en veters gestrikt.

Om 9.00 uur gaan de peuters die zich aangemeld hebben voor de peutergroep naar BSO lokaal 1 of worden hier gebracht. De peutergroep heeft een eigen dagindeling met activiteiten die extra gericht zijn op het stimuleren van de taal- en motorische ontwikkeling.

De baby's hebben natuurlijk hun eigen ritme en hieraan wordt te allen tijde gehoor gegeven door de leidsters omdat dit de enige manier is om hen veiligheid te bieden. Tijdens het vrijspelen is er voor de leidsters ook ruimte om met de baby's wat te knuffelen, stimulerende spelletjes te doen of wat te kletsen en te zingen.

Om 9.45 uur gaan de kinderen onder begeleiding van de leidsters opruimen. Dit om een duidelijke afscheiding te maken tussen activiteiten, tijdens het vrijspelen mag het rommelig en druk zijn, tijdens het eten is er rust en staat alles even op z'n plaats. Al het speelgoed heeft een vaste plaats. Dit omdat de kinderen zo leren waar iets hoort. Sommige kinderen kennen deze plaatsen al en ruimen dus het speelgoed al zelfstandig op, de anderen worden gemotiveerd door de leidsters doordat ze duidelijke opdrachten krijgen als, " die auto hoort daar in de kast, zet hem daar maar weg ". Wanneer ze dit gedaan hebben krijgen ze hiervoor natuurlijk een compliment. De allerkleinsten worden voor we gaan opruimen aan de tafel gezet of eventueel in de box daar ze alles wat de leidsters en kinderen opruimen weer op de grond gooien en ze nog te klein zijn om te begrijpen dat dit niet mag. Het werkt ook niet echt motiverend voor de kinderen die al wel opruimen.

Het aan tafel zetten en opruimen is ook voor de allerkleinsten een duidelijke houvast voor de start van een nieuwe activiteit.

Een leidster zit aan de tafel bij de groep en zingt bv. liedjes om de groep rustig te houden en er voor te zorgen dat ze allemaal aan de tafel blijven. Ondertussen kan ze ook de allerkleinsten al een fruithapje geven.

De andere leidster schilt het fruit en verdeelt het in kleine stukjes over de bordjes, ze houdt hierbij rekening met de eetgewoonte van de kinderen, grotere of kleinere stukjes, allergie enz..

Ze schenkt de bekertjes in, met deksel voor de kleinsten of een flesje wat ze van thuis hebben meegebracht, vanaf twee jaar stimuleren we het drinken uit een gewone beker omdat dit beter is voor het gebit en de spraakontwikkeling.

Voordat de kinderen fruit eten worden handen en tafel schoongemaakt i.v.m. de hygiëne. De kinderen wachten tot iedereen iets te eten heeft, zingen dan "smakelijk eten" en gaan pas hierna eten.

De kinderen worden gestimuleerd om alles wat op hun bordje ligt op te eten maar er is wel een grens aan het wachten op elkaar tot iedereen klaar is.

Wanneer de meeste kinderen hun fruit op hebben of redelijkerwijs op gehad zouden kunnen hebben worden de bordjes opgehaald en drinken we thee.

Na het drinken krijgen de kinderen nog een soepstengel.

Tijdens het eten zitten de kinderen aan de tafel en de leidsters proberen dit ook zoveel mogelijk te doen daar dit de duidelijkste manier is om het eten als rustpunt aan te duiden.

Na het fruit eten krijgen alle kinderen een schone luier, de leidsters ontsmetten na iedere verschoning hun handen, de grootste kinderen gaan onder begeleiding van een leidster naar de wc en wassen hun handen, dit om een aantal duidelijke schoon- en plasmomenten aan te geven.

Handen en mondjes worden gewassen zodat niet alles onder de etensresten komt te zitten.

Kinderen die volgens het schema naar bed moeten worden naar bed gebracht. Ieder kind heeft een eigen plaats om te slapen dit om ze een gevoel van veiligheid te bieden. We stoppen laken en deken goed in zodat ze niet bij de eerste keer draaien bloot liggen. We zorgen ervoor dat ze hun vertrouwde spullen bij hebben zoals bv. een knuffel of speen.

Na het verschonen worden luiers in de daarvoor bestemde bak gedaan en wordt de verschoonhoek ontsmet.

Een leidster doet de afwas in de machine en zet het dienblad voor de lunch klaar. De andere leidsters houden toezicht op de groep of bieden de kinderen een activiteit aan.

Een knutselactiviteit wordt altijd aangeboden rond een vast thema van ongeveer vier weken. Eerst worden er liedjes gezongen rond het thema, dit om de kinderen weer een beetje bezig te laten zijn na een tijd stil te hebben gezeten tijdens het eten. Dan kan eventueel een verhaaltje voorgelezen worden om de rust weer een beetje terug te laten keren en dan wordt een werkje aangeboden. De leidsters zorgen er voor dat alles wat nodig is voor de activiteit al binnen hand bereik is zodat ze niet weer het lokaal uit moeten en de concentratie van de kinderen onderbroken wordt. Op deze manier en door de keuze van activiteiten wordt er rekening gehouden met de korte spanningsboog van de kinderen. Ook mogen de activiteiten nooit gericht zijn op prestatie, maar juist op het oefenen van de motoriek.

Tijdens de activiteit en afronding daarvan blijven de kinderen aan de tafel zitten. Dit omdat ze zo elkanders concentratie niet verstoren en er geen materiaal over het lokaal verspreid kan worden.

Het materiaal wordt altijd buiten handbereik van de allerkleinsten gehouden. Er zit altijd een leidster aan tafel om de kinderen te stimuleren aan de activiteit mee te doen en in de gaten te houden dat materiaal niet fout gebruikt wordt of bv. in de mond gestopt wordt.

Na afloop worden de van naam voorziene werkjes in het lokaal gehangen om dit in de sfeer van het thema te brengen of gelijk in de mandjes gedaan zodat de kinderen ze mee naar huis kunnen nemen.

De tafel en handen van de kinderen worden schoon gemaakt.

Wordt er gekozen om buiten te gaan spelen dan zorgt een leidster ervoor dat alle jassen in cape en schoenen in de buitenkapstok naar de speelpleindeur gereden worden. De kinderen proberen zelf hun jas aan te doen, dit om de zelfstandigheid te stimuleren. Ook de schoenen zijn mee naar binnen genomen en worden op het rooster voor de deur aan gedaan, daar in het lokaal alleen sokjes of slofjes gedragen mogen worden i.v.m. de hygiëne voor de allerkleinsten die nog veel op de grond kruipen. De oudste kinderen mogen de jongsten proberen te helpen, verantwoording, als dit lukt krijgen ze hiervoor natuurlijk een complimentje. Indien nodig wordt er natuurlijk geholpen met de jasjes aandoen en er wordt door de leidsters altijd gelet op loshangende koordjes daar die makkelijk tussen fietsjes ed. kunnen komen vast te zitten.

Als kinderen hun jas en schoenen aan hebben, gaan ze bij de deur op de grond zitten. De leidster controleert eerst of er gevaarlijke voorwerpen liggen op het speelplein, en laat dan vanaf buiten een voor een de kinderen naar buiten, dit om valpartijen te voorkomen. De kinderen zijn nooit alleen buiten ook niet voor een seconde daar sommige kinderen er toch kans toe zien om door het hek te ontsnappen en omdat er buiten vaak meer ongelukjes gebeuren dan binnen. De leidster heeft te allen tijde de verantwoording over de kinderen en moet

natuurlijk voorkomen dat er ongelukken gebeuren. Wanneer er toch iets gebeurt moet zij hierover aan de ouders uitleg kunnen geven.

Samen met de kinderen worden fietsjes en dergelijke uit het schuurtje gehaald en later ook weer opgeruimd. Speelgoed van binnen mag niet mee naar buiten, dit om hier een duidelijke scheiding in aan te geven voor de kinderen. De leidsters stellen zich op het speelplein hetzelfde op als binnen nl. op een manier zodat ze een duidelijk overzicht hebben over heel de groep en al zijn activiteiten. Alleen wanneer een leidster ziet dat ze in moet grijpen, moet motiveren, of sturen zal een leidster zich mengen in het spel van de kinderen of iets aanbieden. Natuurlijk zal zij dit ook doen wanneer kinderen daar om vragen. Ook buiten mogen kinderen niet gooien met zand of speelgoed omdat ze hiermee anderen of zichzelf kunnen bezeren.

Bij goed weer worden badjes of de watertafel buiten gezet, kinderen worden nooit gedwongen hier gebruik van te maken. Wanneer ze geen zwembroekje/zwemluier bij zich hebben krijgen ze die van ons, zonder zwembkleding mogen kinderen geen gebruik maken van het zwembad. Kinderen die nog niet zuiver zijn dragen altijd een zwemluier. In de zwembadjes spelen de kinderen niet met bekertjes i.v.m. risico dat ze het water opdrinken. In de zwembadjes wordt niet gegeten of gedronken.

De zwembadjes worden voor het gebruik gereinigd en het water wordt dagelijks en bij zichtbare verontreiniging verschoond. Bij het vullen van de zwembadjes wordt water uit de buitenkraan gebruikt. Na het gebruik van de zwembadjes worden ze schoongemaakt en droog opgeborgen.

's Zomers wordt er ook vaak buiten gegeten. Tijdens de lunch zijn er dezelfde regels als hierboven genoemd bij het fruit eten, bv. eerst opruimen en iedereen aan de tafel.

Alle kinderen krijgen een slab en plastic bestek.

De leidster geeft elk kind een bordje met de warme maaltijd van die dag. We beginnen met een beetje en stimuleren de kinderen om alles te proeven en zelf te eten, lukt dit nog niet dan zal de leidster helpen. Kinderen kunnen altijd een tweede bordje krijgen. Door de leidsters wordt er wel altijd rekening gehouden met speciale voedingsregels, bv. i.v.m. allergie of religie.

Alle leidsters zitten tijdens het eten aan de tafel en eten evt. zelf ook mee, dit om een voorbeeld te geven en de rust die tijdens het eten nodig is te handhaven. Na de maaltijd krijgen alle kinderen een beker water of hun flesje zoals hierboven vermeld bij het fruit eten. Een leidster ruimt na het eten de tafel af en veegt de vloer, de allerkleinsten worden alvast verschoond en naar bed gebracht. Bij warm weer krijgen de kinderen extra drinken aangeboden.

De grootste kinderen worden door een leidster een voor een in de "trein" geroepen om naar de wc te gaan. Voor een "treintje" wordt steeds gekozen omdat dit de makkelijkste manier is om kinderen bij elkaar te houden. De handjes houden ze op de schouders van het kindje dat voor ze staat, ze mogen niet trekken of duwen, om valpartijen te voorkomen, en houden vast tot de leidster zegt dat ze los mogen laten. Bij de wc aangekomen gaan alle kinderen (proberen) plassen. Ze worden door middel van aanwijzingen en woorden gestimuleerd hun broek zelf aan en uit te doen en zelf op de wc te gaan zitten. Lukt dit niet dan zal een leidster natuurlijk helpen. Hierna gaan alle kinderen zitten en worden alle handjes en mondjes gepoetst

Op het kinderdagverblijf wordt altijd van wegwerpwashandjes en wegwerphanddoekjes gebruik gemaakt, ook zijn er altijd Noetjes (natte doekjes) om monden en handjes te poetsen. Er wordt weer een treintje gemaakt om terug te lopen naar het lokaal waar alle kinderen worden verschoond.

De kinderen die mogen slapen gaan naar bed. Kleren en andere persoonlijke spullen worden gelijk terug in het mandje gedaan, dit om zoek raken te voorkomen en omdat de leidsters die de dienst overnemen, of de ouder die het kind later komt halen, vaak niet weten wat een kindje die ochtend aan had. Baby's ouder dan 6 maanden mogen niet in een hoog bed i.v.m. klim/valgevaar. Wanneer kinderen uit bed gehaald worden, het laken en de deken over de rand van het bed hangen, zodat dit kan luchten. Speen en knuffel worden gelijk meegenomen om in het mandje te doen zodat niets zoek raakt.

Kinderen die net uit bed komen worden wederom verschoond en aangekleed. Wanneer veel van de kleintjes slapen is er meer tijd om met de groteren een activiteit te doen. Het best is het om te kiezen voor een rustige activiteit zodat ook zij een beetje tot rust komen. bv. een spelletje of voorlezen. Tussen 13.00 uur en 15.00 uur gaan de 3+ kinderen (in een trein) naar BSO lokaal 1 om daar activiteiten te doen die bij de leeftijdsgroep passen en om ze de mogelijkheid te geven te wennen aan de BSO ruimte en het samenspelen met alleen leeftijdgenoten.

Om 14.45 uur is het weer opruimen geblazen om een nieuw deel van de dag aan te geven. Op deze manier bouw je aan een duidelijke structuur voor de kinderen. Na het opruimen weten ze dat we weer aan tafel gaan, dit keer voor een beker aangelengde siroop en een cracker/rijstwafel/popcorn en/of snackgroenten. Rond 15.00 uur loopt er minimaal 1 pedagogisch medewerker en stagiaire naar basisschool De Singel en basisschool De Jeroen Bosch en er loopt minimaal 1 pedagogisch medewerker naar SBO De Sponder en De Fakkel en naar basisschool De Appel. De BSO kinderen worden gesplitst in twee groepen. De kinderen van 4 tot 7 jaar gaan naar BSO lokaal 1 en de kinderen vanaf 7 jaar naar het andere BSO lokaal. Als alle kinderen binnen zijn krijgen ze aan tafel drinken en een cracker/rijstwafel/popcorn en/of snackgroenten. De BSO kinderen hebben, doordat ze de hele dag op school zijn geweest, wat meer behoefte aan vrijheid. Wij zullen voor hen dan ook zorgen dat er activiteiten georganiseerd worden en zij kunnen hier aan deelnemen als zij hier behoefte aan hebben. De kinderen mogen buiten het gezichtsveld van de leidster, maar ze mogen nooit zonder toestemming van de ouders buiten het gebouw. Om 17.00 uur worden de eerste twee groepen weer samen gevoegd in lokaal 2. Een lokaal wordt alvast schoongemaakt. Om 17.30 uur komt de volgende groep naar lokaal 2 en om 17.45 uur volgt ook groep 4.

Tussen 17.30 uur en 18.30 uur wordt het een stuk rustiger op het kinderdagverblijf. Veel kinderen zijn dan al naar huis, de anderen moe van het spelen. Om ze die rust te geven mogen de kinderen dan wat tv kijken, aan tafel een beetje puzzelen of wordt er in de bank voorgelezen. Om de lange tijd tussen de laatste keer drinken en het eten wat ze thuis krijgen wat op te vullen krijgen ze nog wat te drinken en iets te knabbelen. Een van de leidsters kan dan alvast beginnen met opruimen en poetsen. Vuilniszakken worden geleegd, wc-tjes gepoetst, de afwas wordt in de afwasmachine gedaan, de vloeren van hal en lokaal geveegd en gedweild zodat 's morgens weer in een schoon en opgeruimd gebouw begonnen kan worden.

Om 19.00 uur sluit het kinderdagverblijf.

Activiteiten

Natuurlijk wordt er ook aandacht gegeven aan de verschillende feesten als Kerstfeest, Sinterklaas, Pasen enz.. Dit gebeurt vooral door middel van knutselwerkjes, versiering in het lokaal en het zingen van liedjes. Daar de

meeste kinderen nog heel klein zijn en de oudere al veel van deze feesten meemaken op school of op de peuterspeelzaal, gaan we er niet heel erg diep op in zodat deze kinderen niet overladen worden. Verder proberen we iedere dag iets te knutselen, dit om de fijne motoriek te stimuleren. Deze activiteiten worden altijd gehouden rond een vast thema. Er is een thematafel en een mobiel boven de verschoontafel, verder wordt het lokaal versierd met knutselwerkjes die de kinderen maken, dit alles rond het thema. Zodoende komt een thema een aantal weken terug en steken de kinderen hier iets van op. De thema's worden besproken in het leidsters overleg en door een roulerend team van leidsters uitgewerkt zodat iedereen hierbij betrokken is. Het thema wordt altijd duidelijk afgesloten d.m.v. een "grote slotactiviteit" en het meegeven van alle knutselwerkjes. Bij goed weer wordt er veel buiten gespeeld waar de kinderen weer vooral hun grove motoriek kunnen oefenen door middel van fietsen, glijden, springen en rennen. Wel zal altijd eerst het zonalarm gecheckt worden. Tijdens het vrij spel binnen, spelen de kinderen vooral hun eigen fantasiespelletjes in bv. de poppenhoek.

Rituelen

De dagindeling van het kinderdagverblijf is doorspekt met rituelen omdat wij van mening zijn dat vaste gewoontes houvast bieden aan de kinderen zodat ze zich bij ons veilig kunnen voelen. Ze weten precies wanneer iets gebeurt.

Er wordt kort afscheid genomen van ouders, samen met de leidster wordt er nog even gezwaaid bij de deur of het raam en met de kleinsten wordt natuurlijk nog even op schoot geknuffeld.

Dan volgt de vaste indeling van de dag. Altijd wordt er een "trein" gemaakt bij het naar de wc gaan en altijd wordt er gezongen voordat ze gaan eten.

Wanneer een kindje jarig is, wordt er na het eten gefeest, er is dan een kroon voor hem of haar gemaakt en een klein cadeautje ingepakt. De kaart is dan al gepost.

De jarige mag plaats nemen op de feeststoel en de felicitatieslinger wordt opgehangen. Van iedere jarige wordt een foto gemaakt voor in de overdracht mapjes. Eerst wordt er gezongen, dit volgens een vast patroon. "Lang zal ze leven, twee violen en een trommel en een fluit, ...die is jarig, ABCDEFG". Hierna wordt "vuurwerk" gemaakt, de kinderen wrijven in hun handjes, slaan ze dan heel hard op de tafel en spreiden ze dan heel hoog in de lucht uit en maken hierbij het geluid van een vuurpijl. Dit gebeurt zo vaak als de leeftijd van de jarige. Hierna mag de jarige trakteren. De kinderen wachten met eten tot iedereen iets heeft en de jarige weer op z'n troon zit, bedanken de jarige en gaan dan pas eten. Dit om te leren wachten op elkaar. De leidster bekijkt altijd van tevoren of de traktatie geschikt is voor alle leeftijden. Wanneer dit niet zo is of het is niet geschikt om uit te delen mag het kindje op crackers van ons trakteren en wordt de traktatie in de mandjes gedaan zodat ouders hierover zelf kunnen beslissen. Wanneer een traktatie uit meerdere dingen bestaat laten wij de kinderen een ding uitzoeken om op te eten de rest gaat in de bakjes.

Huisregels

Voorwoord:

Vele regels zijn al beschreven in de diversen protocollen en het informatieboekje. Ook worden regeltjes regelmatig opgenomen en besproken in onze nieuwsbrief "De Confetti", of leest u erover op onze site. Verder komen regeltjes en aanpassingen hierop, wanneer dit nodig blijkt, regelmatig ter sprake in leidsteroverleg, overleg van en met de oudervertegenwoordiging en tijdens de bestuursvergadering.

Bij Domino+ leren we de kinderen om te gaan met de kleine risico's en de gevolgen hiervan. De afspraken die we hiervoor met de kinderen maken brengen we gedurende de dag over aan de kinderen en zullen we ook regelmatig herhalen.

Algemeen:

Kinderen worden schriftelijk aangemeld en zijn welkom op het kinderdagverblijf na invulling en ondertekening van inschrijfformulier, AVG formulier en uur inkoop. Op het inschrijfformulier dienen alle gegevens te zijn ingevuld en een machtiging tot automatisch incasso zijn afgegeven.

De opzegtermijn is 1 maand, maakt u langer dan 3 maanden geen gebruik van de kinderopvang zonder opgaaf van reden dan zullen wij u uitschrijven. Er moet bij hernieuwd gebruik dus een nieuwe inschrijving plaats vinden.

Er dient een bewijs van inenting overlegd te worden, bij nieuwe entingen opnieuw aanbieden, zodat wij dat kunnen kopiëren en archiveren.

Wijzigingen op het inschrijfformulier dienen schriftelijk aan leidsters of administratie te worden doorgegeven.

Uren worden maandelijks aangevraagd d.m.v. een urenlijst, maar kunnen niet altijd gehonoreerd worden. Vaste inkoop volgens contract (hierbij hoeft u niet de maandelijks urenlijst in te vullen) is ook mogelijk evenals een combinatie van beide.

De urenlijst dient per de 20^e van de voorliggende maand bij de administratie binnen te zijn, na akkoord per deze datum staan de door u ingekochte uren vast, er kan dan niet meer geruild en/of gewijzigd worden. Heeft u geen urenlijst ingeleverd zonder opgaaf van reden dan zullen wij de uren van vorige maand bij u in rekening brengen, dit betekend niet dat er ook automatisch plaatsing, plaats vind.

Wanneer u geen gebruik meer gaat maken van de kinderopvang dient u dit een maand tevoren schriftelijk aan te geven bij de administratie.

U bent verplicht om wijzigingen die leiden tot een lagere toeslagbedrag binnen vier weken door te geven bij de belastingdienst.

Extra inkopen is, indien er plaats is, altijd mogelijk.

Het is verboden te parkeren op het gras of trottoir.
Fietsen en scooters worden in het fietsenrek geplaatst.

Laat kinderen uitstappen aan de trottoirzijde en laat ze alleen onder begeleiding de straat oversteken.

Huisdieren worden niet toegelaten.

Roken is verboden.

Vloeren worden pas gedweild wanneer alle kinderen zijn opgehaald of er is een waarschuwingsbord geplaatst.

Mede ter voorkoming van wiegendood, is het aan te bevelen om kinderen te laten slapen in een slaapzak, daar i.v.m. de veiligheid de maat van de slaapzak afgestemd moet zijn op de lichaamslengte van de kinderen bevelen wij ouders aan er zelf een mee te brengen.

Halen en brengen:

Bij het brengen worden kinderen in het lokaal aan de leidster over gedragen. Wijzigingen in het voedings- of slaappatroon worden schriftelijk doorgegeven. Ook geven ouders schriftelijk akkoord wanneer een kind door iemand anders gehaald gaat worden.

Ouders brengen het bakje van hun kind mee naar binnen en doen hier de spullen in die het kind overdag nodig heeft zoals luiers, billendoekjes, knuffel en/of speen, fles (zonder inhoud) en poedermelk. Reserve kleding mag in een tas in de kapstokkast.

Houdt het bakje schoon.

Bij het halen zetten ouders het bakje zelf weer terug in de gang, nemen flessen en poedermelkbakjes mee naar huis om schoon te maken.

Voeding wordt door de ouders, voorzien van naam en datum, in de koelkast gezet. Het is niet de bedoeling dat ouders of kinderen zelf iets uit de keuken pakken.

In de lokalen mag niet met schoenen gelopen worden waarmee buiten is gelopen.

Ouders gebruiken hoesjes, leidsters en kinderen maken gebruik van schoenen of pantoffels die alleen binnen gebruikt worden. Uiteraard mag er binnen ook niet met een kinderwagen of buggy gereden worden. Sluit altijd de deur van het lokaal. Kinderen mogen niet over het hek getild worden. Kinderen worden alleen aan derde meegegeven, wanneer dit door de ouders is doorgegeven. Kinderen mogen niet alleen in de hal, kantoor, was -en droogruimte, sanitair volwassenen, spoelruimte of keuken. Wanneer de ouder/verzorger aanwezig is, ligt de verantwoordelijkheid voor het kind bij de ouder/verzorger.

Alle eigendommen van de kinderen worden door de ouders voorzien van naam. Speelgoed, bekertjes en spuugdoekjes zijn op het kdv. voldoende aanwezig, om zoekraken te voorkomen, kunt u deze beter niet meenemen. Wanneer er een tas met reserve kleding in de hal staat dient u dit door te geven aan de leidsters zodat ze een vermelding kunnen maken op het bakje van uw kind.

Entree:

Helaas, de wereld om ons heen wordt steeds onveiliger. Dagelijks lezen we in de krant en horen we op het nieuws de vreselijkste dingen. Ook in ruimte waar we ons toch veilig zouden moeten kunnen voelen.

Ook ons kinderdagverblijf is een ruimte waar iedereen zich veilig moet kunnen voelen en om te voorkomen dat personen met verkeerde bedoelingen zomaar het kinderdagverblijf kunnen betreden hebben wij een overeenkomst gesloten met de BPM groep voor het leveren van een toegangscontrole systeem op basis van uw vingerafdruk.

Er is gekozen voor een toegangscontrole via vingerafdruk omdat ons dit de veiligste manier leek daar pasjes, sleutels en codes zoek kunnen raken en/of makkelijk gekopieerd kunnen worden in tegenstelling tot uw vingerafdruk die u tenslotte altijd bij u draagt en uniek is.

Dit systeem is geïnstalleerd bij de tussendeur aan de zijkant van ons gebouw. Alleen via deze deur kunt u, mits uw vingerafdruk in het systeem staat, ons gebouw betreden.

De overige deuren zullen afgesloten zijn.

Voor het registreren van uw vingerafdruk kunt u terecht op het kantoor tussen 9.30 uur en 12.00 uur of -'s middags van 13.30 uur tot 17.00 uur.

We kunnen twee ouders/verzorgers registreren per kind. Komt iemand die niet geregistreerd staat uw kind(eren) halen dan mag deze persoon aanbellen. Geef dit altijd aan de leidsters door. Laat geen andere volwassenen binnen zonder scan.

Op deze manier proberen wij samen met u het kinderdagverblijf weer een stukje veiliger te maken.

Laat alleen eigen kinderen door de deur gaan.

Houd het kdv schoon, bij binnenkomst ziet u een prullenbak, gooi hierin bij vertrek, de kapotte slofjes en andere zaken die u niet meer nodig heeft ipv deze in de centrale hal te laten liggen. Ook ziet u een bak gevonden voorwerpen, kijk hier regelmatig eens in.

Gebruik de stoelen als zitplaats en niet de verwarmingsbakken.

Medicijnen:

Wanneer uw kind tijdens zijn/haar bezoek aan het kinderdagverblijf medicijnen nodig heeft mag u hiervoor een verklaring invullen op de groep.

Om medicijnen buiten het bereik van de kinderen te houden vragen wij u deze in het medicijnkastje in de keuken te zetten. Wanneer ze gekoeld moeten worden zet u ze in de koelkast natuurlijk.

Garderobe:

Jassen worden, door ouders of kinderen, in een luizencape aan de kapstok gehangen, schoenen in de schoenenkast en tassen op de kapstok. Doe dit altijd in de kapstok/schoenenkast die hoort bij het lokaal waar uw kind ook daadwerkelijk thuis hoort. Buggy (ingeklapt) en maxicosy mogen tegen de muur naast de kapstok.

Kinderwagens (ingeklapt) mogen achter in de gang. Vluchtdeuren moeten ten alle tijden bereikbaar zijn, hier mag dus geen speelgoed of een kinderwagen voor staan. Wanneer in de hal door BSO gespeeld is, mag het door hun gebruikte speelgoed worden opgeruimd. De verantwoordelijk leidster controleert of dit correct is gebeurd en er geen kleine onderdelen zijn achtergebleven. In de hal mag niet gerend worden. I.v.m. slapende kinderen wordt ook gevraagd niet te veel lawaai te maken op de gang. Kinderen mogen niet zonder toezicht in de gang.

Leidsters hangen hun jas op aan de kapstok in de daarvoor aangewezen ruimte en verwisselen ook daar hun schoenen.

Schoenen die niet gedragen worden bergen ze op in de schoenenkast.

Leidsters nemen hun tas in het voor hun bestemde bakje, mee in het lokaal, en schuiven het zo hoog mogelijk in de kast of bergen dit op in de hun toegewezen locker. Bij nat weer wordt gebruik gemaakt van een extra droogloopmat.

Leefruimte:

Alle speelgoed heeft een vaste plaats. Vier maal daags wordt dit allemaal samen met de kinderen opgeruimd.

Tijdens het opruimen kijkt een leidster gelijk of het speelgoed nog in orde is. Binnen mogen kinderen niet rennen en/of gillen. Er mag niet met speelgoed worden gegoid.

Binnen speelgoed mag niet mee naar buiten en buiten speelgoed mag niet naar binnen. Kinderen mogen niet klimmen en/of staan op tafels en stoelen. Kinderen mogen niet zonder akkoord van de leidsters aan de grote tafel. Alleen aan tafel wordt gegeten en/of gedronken. Kinderen mogen niet aan de spullen op de leidstertafel komen. Elektrische apparaten staan voor kinderen op onbereikbare hoogten en snoeren zijn buiten bereik van kinderen. Kinderen mogen nooit alleen het lokaal verlaten. Klein speelgoed wordt alleen aan de grote tafel gebruikt. Ouders en leidsters mogen geen tassen of andere persoonlijke zaken, binnen handbereik van de kinderen wegzetten of laten staan.

De box wordt niet gebruikt voor kinderen die uit de box kunnen klimmen.

Er wordt goed gelet op de combinatie kind-kinderstoel, waarbij gekeken wordt in hoeverre het kind zelfstandig kan zitten (gebruik wel/geen stoelverkleiner/tuigje) en in hoeverre het kind rustig kan zitten (wel/niet naast de pedagogisch medewerker). Stoel van de tafel af zetten zodat de kinderen zich niet kunnen afzetten.

Kopjes met hete dranken worden buiten bereik van de kinderen op tafel geplaatst. Er worden geen kinderen op schoot genomen wanneer koffie of thee wordt gedronken.

Verschoonruimte:

Kinderen mogen niet zonder begeleiding op de verschoon tafel. Kinderen onder de vier jaar mogen niet alleen naar de wc.

De kinderen wordt aangeleerd dat zij hun handen wassen na bijv. toiletbezoek, buitenspelen, voor het eten.

Kinderen mogen geen gebruik maken van de kraan op de verschoon tafel maar alleen van de kraan in de kindertoilet.

Tijdens het verschoonen mag een kind nooit alleen gelaten worden op het aankleed kussen. Persoonlijke spullen van de kinderen zijn door de ouders voor de leidsters binnen handbereik gezet.

De leidsters doen tijdens het verschoonen of verkleden persoonlijke spullen van de kinderen gelijk in het bakje.

Zeep, handcrème, desinfectie en schoonmaakmiddel voor de tafels staan in het middelste vak van de verschoon tafel zodat kinderen hier niet bij kunnen.

Slaapruimte:

De leidster controleert altijd of bedjes in orde zijn en goed zijn afgesloten.

Kinderen die kunnen zitten mogen niet meer in een hoog bed. Er mag geen speelgoed meegenomen worden naar de slaapkamer. Bedjes worden kort opgemaakt.

Er wordt geen gebruik gemaakt van tuigjes of gordels in bed, ook niet op verzoek van de ouder.

Alleen, wanneer de ouder voor akkoord tekent, mag een kind op zijn buik slapen. Kinderen worden nooit aan de armen uit bed getild.

Keuken: Kinderen mogen niet in de keuken.

Buitenterrein:

Voor de kinderen naar buiten gaan, wordt het terrein eerst door de leidster gecontroleerd op zwerfvuil. Speelgoed wordt samen met de kinderen uit het schuurtje gehaald en daar ook weer opgeborgen. De leidster controleert of al het materiaal nog in orde is.

De leidster controleert op loshangende koortjes en veters.

Zand dat na het spelen buiten de zandbak ligt, wordt voor het afsluiten terug gedaan.

Ouders dragen zelf zorg voor voldoende bescherming tegen de zon, bv. zonnebrandmiddel, pet. Tussen 12.00 uur en 15.00 uur blijven bij voorkeur binnen of gaan pas weer naar buiten wanneer de zonkracht lager dan 5 aangeeft op de KNMI-site. Ouders zorgen zelf voor zwemkleding, zo niet dan mogen kinderen zonder zwemkleding in het badje. Kinderen die nog een luier dragen mogen alleen met zwemluier in bad. Kinderen mogen nooit zonder toezicht op het speelplein. Kinderen mogen niet op, door of over het hek klimmen.

Het hek is ten alle tijden afgesloten.

Oudere kinderen mogen alleen buiten het terrein met schriftelijke toestemming van de ouders.

Naast bovenstaande afspraken die de veiligheid van de kinderen vergroten, neemt Kinderopvang Domino+ nog de volgende maatregelen:

- Om een goed beeld te krijgen wat nu precies onveilige situaties zijn, houden de pedagogisch medewerkers een ongevallenregistratie bij. Ongevallen waarbij medische hulp is ingeschakeld worden hierop ingevuld. Aan de hand hiervan wordt gekeken of en hoe bepaalde onveilige situaties verholpen moeten worden;
- Bedden, boxen en kinderstoelen worden aangeschaft via leveranciers voor de kinderopvang.
- Kasten moeten stevig staan en niet om kunnen vallen, ook niet als er een kind opklimt. Hoge kasten worden vastgezet aan de muur. Ladekasten dienen kantelbeveiliging te hebben, zodat ze niet om kunnen vallen. De pedagogisch medewerkers controleren zelf regelmatig het meubilair op splinters. Als er splinters worden aangetroffen, wordt het meubilair geschuurd. Wanneer pedagogisch medewerkers een mankement aan een bepaald meubelstuk aantreffen, dienen zij dit z.s.m. door te geven aan de leidinggevende;

- Er is bedrijfshulpverlening (BHV) binnen de organisatie. Een aantal medewerkers heeft hiertoe een cursus gevolgd. Bij calamiteiten (brand, ernstig ongeval e.d.) hebben de bhv'ers de leiding over de te nemen maatregelen. De bhv'ers oefenen minimaal jaarlijks een ontruimingsoefening met alle pedagogisch medewerkers. Zij volgen hierbij het Ontruimingsplan. De bhv'ers houden in de gaten of vluchtroutes vrij van obstakels zijn, zodat in geval van nood snel ontruimd kan worden

Tot slot:

Veiligheid en hygiëne is de verantwoording van ons allemaal, het is dus belangrijk dat zowel ouders/verzorgers, leidsters, stagiaires en kinderen zich aan de huisregels houden, elkaar hierop aanspreken en indien nodig aanvullingen of wijzigingen aangeven.

Randvoorwaarden

Het pedagogisch beleid staat niet op zichzelf. Op alle andere beleidsgebieden moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan om het pedagogisch beleid uit te kunnen voeren.

Groepsindeling

Domino+ plaatst de kinderen in principe op de dagen die de ouders vragen. Het gevolg hiervan is dat de opvang binnen een week kan plaatsvinden in verschillend samengestelde groepen. De volgende criteria worden toegepast:

- Vaste stamgroepen in de leeftijden 0- tot 4 jaar
- Vaste basisgroep voor de leeftijden 4- tot 7 jaar
- Vaste basisgroep voor de leeftijden 7- tot 13 jaar
- De voorgeschreven leidster-kind ratio
- Het max aantal kinderen in de groep
- Het max aantal kinderen in de ruimte

Wennen

Op het moment dat een ouder besluit om zijn kind naar een kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang te brengen, zal zowel een ouder als kind moeten wennen. Het wennen is belangrijk zodat ouder en kind zich op hun gemak gaan voelen binnen het dagverblijf.

Ouders schrijven hun kindje in en een aantal weken voordat het kindje werkelijk komt vindt een intakegesprek plaats.

Tijdens dit gesprek lichten we het informatieboekje mondeling toe.

Ook krijgen ouders en kind een rondleiding, zodat ze de sfeer in de verschillende groepen kunnen proeven.

Tijdens de intake vragen we ouders om een briefje te maken voor de 1^e keer dat het kindje komt met hierop de bijzonderheden van ouder en kind en de wensen van ouder en kind.

Hoe meer wij van het kindje weten hoe beter wij het kindje kunnen begeleiden in de wenperiode.

Verder adviseren wij de ouders om het kind, als dat mogelijk is, voordat de ouder weer aan het werk gaat al een keertje te brengen. De ouder heeft dan meer tijd en rust in zich, hoeft niet te stressen en te haasten om op tijd op het werk te zijn en kan dit ongemakkelijke gevoel dus ook niet op het kind overbrengen.

De ouder mag natuurlijk altijd bellen om te vragen hoe het met zijn of haar kind gaat.

Het is belangrijk om in deze wen periode veel aandacht te geven aan het opbouwen van vertrouwde relaties. Wij begroeten het kind dan ook al voordat hij/zij binnenkomt op de groep, door zijn/haar naam te vermelden op de deur van de groep. Ook vinden wij het belangrijk dat het voor ouders zichtbaar is welke leidsters er bij hun kind op de groep hebben gestaan. De pedagogisch medewerkers hangen daarom hun eigen fotolijstje bij de groep waar ze die dag werken.

Baby's tot zes maanden wennen over het algemeen vrij makkelijk. Zij maken nog weinig onderscheid tussen hun ouders en 'vreemde' pedagogisch

medewerkers. In deze periode is het voor ouders vaak moeilijker om hun nog jonge kind uit handen te moeten geven.

Kinderen tussen de zeven maanden en drie jaar hebben meestal de meeste moeite met afscheid nemen en te wennen aan een nieuwe groep en nieuwe mensen. Bij kinderdagverblijf Domino+ staan we hier bewust bij stil door eventueel samen met de ouders afscheidsrituelen te ontwikkelen. We vragen ouders het afscheid kort te houden omdat wij denken dat het kind anders reageert als de ouders erbij blijven. Door kort afscheid te nemen is het voor het kind duidelijk dat papa of mama weggaat en krijgt het niet de indruk dat papa of mama misschien toch blijft.

Een manier voor de ouder is bv samen binnenkomen, benoemen wat je als ouder gaat doen bv. Mama gaat jouw bakje wegzetten, geeft jou nog een kus/knuffel en geeft je dan aan de leidster.

Als leidster nemen we de tijd om aandacht geven door echt contact maken dmv een gesprekje, een kind op schoot nemen het tonen van begrip en troost en/of gebruik te maken van troostdingen zoals een knuffel of het zoeken van afleiding.

Verder zullen we het kind:

- stimuleren aan activiteiten mee te doen.
- indien van toepassing, te laten zien waar de wc-tjes zijn.
- stimuleren, samen met de andere kinderen en de leidsters, op te ruimen en zo te laten zien waar het speelgoed staat.
- stimuleren samen met een kindje dat al wat langer bij ons is een spelletje laten doen met het nieuwe kindje (bv met de bal rollen)

En zo doen we eigenlijk de hele dag van alles om het kind overal bij te betrekken en hierdoor vertrouwd te maken binnen Domino+.

Als we dit doel hebben bereikt mogen we zeggen dat een kind gewend is!

Wanneer het kind 4 jaar wordt gaat het voor het eerst naar school.

Dan verandert ook de vorm van opvang. Kinderdagverblijf wordt buitenschoolse opvang.

Dit zijn 2 grote veranderingen in de belevingswereld van een kind.

Om kinderen bekend te maken met de buitenschoolse opvang en de basisschool hebben we een 3+ groep opgezet.

Op 3 jarige leeftijd stromen de kinderen van 3 jaar door naar de 3+ groep. Het kind kan zo eerst een jaartje wennen aan de nieuwe opvang voordat het naar de basisschool gaat.

Een groot pluspunt van de 3+ groep is dat de kinderen in deze groep in aanraking komen met leeftijdsgenootjes. Het gebruik van het BSO lokaal is hierin een bewuste keuze daar kinderen wanneer ze de basisschool gaan bezoeken hier opgevangen zullen worden buiten schooltijd, dit is dus alvast een stukje gewenning.

Nieuwe kinderen komen altijd eerst even kennismaken op de BSO. Ongeveer 2 weken van tevoren worden het kind en zijn/ haar ouder(s) door de pedagogisch medewerkers uitgenodigd om te komen kijken. Belangrijk voor het kind is dat het weet hoe de ruimte van de BSO eruit ziet, en dat het in ieder geval een van de pedagogisch medewerkers heeft ontmoet. Ook voor de pedagogisch medewerkers is het belangrijk om even kennis te maken met het kind en de ouder. De pedagogisch medewerkers zullen het kind bekend maken met de groep en de ruimte en zullen het kind betrekken bij activiteiten samen met de andere kinderen.

Het kan een enkele keer voorkomen dat het wennen erg moeizaam gaat of zelfs niet lukt. Als dit het geval is zullen wij met de ouders een gesprek aan gaan en dit aangeven. Samen kijken we of we een oplossing kunnen vinden. We stellen ons dan de vraag: waar ligt het aan dat het kindje moeite heeft om te wennen? Dit kan zijn dat het kindje met iets meer regelmaat brengen of in het uiterste geval een andere vorm van opvang zoeken.

BSO

Op onze BSO vinden we het belangrijk om een tweede thuis te creëren met gezelligheid, een vrolijke sfeer en persoonlijke aandacht.

De BSO kinderen hebben, doordat ze de hele dag op school zijn geweest, wat meer behoefte aan vrijheid. Vrij spelen hoort bij de vrije tijd van kinderen en dus ook binnen onze BSO. Dit vinden we belangrijk voor het zelf leren, ontdekken, initiatief nemen en de sociale omgang met anderen. Om de kinderen toch uit te blijven dagen om nieuwe dingen te leren, passen georganiseerde activiteiten ook steeds meer binnen een BSO. Wij zullen dan ook zorgen dat er activiteiten georganiseerd worden en de kinderen kunnen hier aan deelnemen als zij hier behoefte aan hebben.

Om beter in te spelen op de verschillende ontwikkelingsbehoeften en voldoende uitdaging te kunnen blijven bieden hebben we de BSO opgesplitst in twee groepen. De kinderen van 4 tot 7 jaar gaan naar BSO lokaal 1 en de kinderen vanaf 7 jaar naar het andere BSO lokaal.

De kinderen krijgen binnen onze BSO de kans om mee te denken over hun eigen buitenschoolse opvang, d.m.v. kinderparticipatie. Hier kunnen zij hun eigen ideeën uiten over bv. spelmateriaal en het activiteitenaanbod. Daarnaast vinden wij het leren samenwerken, discussiëren en samen verantwoordelijkheid dragen belangrijk voor de ontwikkeling van de kinderen.

Peutergroep Domino+

Om onze peuters meer uit te kunnen dagen kwam het idee voor een peutergroep. Veel peuters gaan naar een peuterspeelzaal waar ze worden voorbereid op de basisschool.

Ook wij werken met een peuterprogramma bij onze 3+ groep.

Maar niet alleen voorschoolse educatie is belangrijk.

Aan de hand van een activiteitenprogramma worden de dagdelen vorm gegeven. De peuters, in de leeftijd van 2- tot 4 jaar, komen, na schriftelijke aanmelding, twee keer per week naar peutergroep Domino+. Het gaat om een combinatie van twee dagdelen, namelijk dinsdag – donderdag. Hierbij staat het ene dagdeel in het teken van beweging en het andere dagdeel in het teken van taalontwikkeling. Hier wordt op een leuke en originele manier aandacht aan besteed. We gaan 10 weken lang aan de slag met activiteiten zoals peuteryoga, peuterdans, peutergym, bubbelen met kinderen, interactief voorlezen, beweegkriebels, muziek op schoot en verteltassen.

3+ groep

In 2008 is kinderdagverblijf Domino gestart met de 3+ groep, een speciale groep voor kinderen van 3 tot 4 jaar. Domino+ heeft deze activiteit voortgezet. Dit initiatief is genomen om kinderen in de mogelijkheid te stellen deel te nemen aan een programma ter voorbereiding op de basisschool. Om meer uitdaging te

bieden aan de drie jarigen en extra begeleiding te geven in hun opstap richting de basisschool.

Op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag kunnen, na schriftelijke aanmelding, de 3 jarigen samen met de 3+-leidsters naar het BSO lokaal waar ze onder begeleiding werken rond een vast thema, de kinderen worden ook getoetst zodat de leidster aan kan sluiten op hun ontwikkeling. Het gebruik van het BSO lokaal is hierin een bewuste keuze daar kinderen wanneer ze de basisschool gaan bezoeken hier opgevangen zullen worden buiten schooltijd, dit is dus alvast een stukje gewenning. Een wisselende groep 3+kinderen bestaat uit zestien kinderen onder begeleiding van twee leidsters. De kinderen en hun ouders weten van tevoren welke kinderen op welke dagen naar de extra groep gaan. De kinderen krijgen een speciaal programma aangeboden met extra aandacht voor de taalontwikkeling en de aansluiting op de ontwikkelingsfase van het kind. In deze groep kunnen kinderen met leeftijdgenootjes spelen en met spelmaterialen dat is afgestemd op hun behoeften en mogelijkheden. Om kinderen in de gelegenheid te stellen regelmatig de stamgroep te verlaten om het 3+ traject te volgen en kennis te laten maken met de buitenschoolse opvang werkt Domino+ volgens het open deuren beleid.

Opendeuren beleid

Wij werken met een zogenaamd opendeuren beleid.

Dit heeft de volgende voordelen:

- *De kinderen krijgen de gelegenheid om ook buiten de eigen veilige groep, eigen contacten en vriendschappen op te doen. Hierdoor wordt hun zelfvertrouwen gestimuleerd.
- *De oudste peuters kunnen wij zo meer prikkels en uitdagingen bieden door met een groepje leeftijdgenoten en oudere kindjes een activiteit te doen.
- *Er is een mogelijkheid regelmatig met een groepje kinderen (3-4 jaar, de 3plusgroep) activiteiten te doen die gericht zijn op hun leeftijd en ontwikkeling. Deze activiteiten vinden plaats in de bso ruimte.
- *Ontwikkelingsachterstanden of juist voorsprongen zullen eerder gesignaleerd worden.
- *Bij ziekte of afwezigheid van de vaste leidster zijn er toch nog vertrouwde leidsters van de andere groep aanwezig op hun eigen groep of de buurgroep.
- *Ook kennen de leidsters de kinderen allemaal en kunnen hierdoor de ouders beter informeren over het verloop van de dag en eventuele bijzonderheden.
- * De overstap naar de basisschool of peuterspeelzaal is een stuk gemakkelijker.
- * Broertjes en zusjes hebben de mogelijkheid elkaar te ontmoeten, als ze hierom vragen en niet bij elkaar in de stamgroep/basisgroep zitten.
- * Oudere kinderen leren rekening houden met de jongere kinderen en maken kennis met het verzorgende aspect
- * De groepen kunnen nauw samen werken aan projecten en thema's wat het in stand houden van één team stimuleert.

Er wordt verder gestalte aan het opendeuren beleid gegeven op de volgende wijze:

- *Er wordt elkaar om hulp gevraagd als een leidster al alles heeft gedaan om een kindje het naar de zin te maken en dat niet lukt. Een andere visie of er 'vers' tegenover staan kan soms helpen.

- * Wanneer de groepen klein zijn en er weinig leeftijdsgenootjes zijn, kan er gekozen worden om de groepen samen te voegen, zodat zij toch met leeftijdsgenootjes kunnen spelen. Ouders zijn hiervan op de hoogte.
- * Er worden bij vieringen en thema's gezamenlijke activiteiten gedaan.
- * Heeft een groep weinig kinderen en gaan ze bv. uit wandelen dan vragen ze kinderen van de andere groep mee.
- * Bij mooi weer mogen de kinderen van andere groepen samen op het plein spelen.
- * De ruimte voor de kinderen wordt steeds groter. Zij kunnen vrij spelen buiten hun eigen stamgroep om en krijgen ook activiteiten aangeboden buiten hun eigen stamgroep om.
- * Voor de buitenschoolse opvang geldt dat de kinderen bij activiteiten de basisgroep mogen verlaten.
- * De stamgroep/basisgroep van een kind is de basis van waaruit wordt gespeeld. Hier worden ook de eigen spulletjes opgeborgen.

Evengoed kunnen op sommige momenten de leidsters er voor kiezen de deuren 'dicht' te houden, b.v.:

- Als de groep onrustig is.
- Als er een activiteit wordt gedaan ten behoeve van de eigen groep.
- Als de omstandigheden dit vragen. Dit ter beoordeling van de leidster.

Het vierogen principe: Zorgen voor vier ogen, vier oren en transparantie.

Vanaf 1 Juli 2013 is het "vierogen principe" verplicht gesteld voor de dagopvang.

Het vierogen principe houdt in dat altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht.

De oudercommissie heeft hierin adviesrecht. En de GGD controleert hier ook op.

Invulling in de praktijk

De flexibele inkoop mogelijkheid voor ouders zorgt ervoor dat de groepsgrootte kan wisselen en geeft ons de mogelijkheid te werken volgens het open deuren beleid en groepen samen te voegen of te splitsen.

Om 6.30 uur gaat de deur van het kinderdagverblijf open. Twee leidsters starten altijd in groep 2. Om 7.30 uur en om 8.00 uur komen er weer 2 leidsters bij die de BSO kinderen meenemen en later ook naar school brengen. Om 8.30 uur en 9.00 uur komen ook de andere leidsters binnen en kunnen we gaan splitsen.

Bij het afsluiten gebeurt dit in omgekeerde richting. Vanaf 16.30 uur gaan groepen samen waarna er na het schoon maken van de lokalen steeds leidsters naar huis gaan om 17.00 uur, 17.30 uur en 18.00 uur. De laatste groep sluit altijd met 2 leidsters af in lokaal 2.

Door pedagogisch medewerkers is er voor gekozen geen gebruik te maken van het recht op pauze maar gezamenlijk met de kinderen te lunchen.

Per groep staan er altijd stagiaires boventallig op de groep. Pedagogisch medewerkers gaan altijd met z'n tweeën (of meer) op stap met de kinderen en verzorgen met 2 personen het halen en brengen van/naar school.

Ook bij het buitenspelen is het streven dit samen met 2 leidsters te doen. Verder is er van binnenuit toezicht mogelijk op het buitenspeel terrein en houden degenen die binnen zijn mede toezicht op het buitenspelen.

Bij flexibele opvang is het mogelijk voor ouders om ieder moment van de dag binnen te komen. Tijdens de dag zijn er dus steeds haal en breng momenten waarop voortdurend ouders binnen komen om hun kinderen te halen en overdracht te doen. De pedagogisch medewerker heeft zeer zeker niet de kans, zich alleen af te zonderen met een of meerdere kinderen.

Wij hebben alle slaapkamers (m.u.v. gr.3) en toiletruimtes al vanaf de start voorzien van ramen en we maken gebruik van een babyfoon per slaapkamer. Door de tussendeuren open te zetten bij groep 2 en groep 3 staan indien nodig deze groepen in contact met elkaar.

Het vierogen principe is opgenomen in onze jaarlijkse Risico- en Veiligheid Inventarisatie en Evaluatie. Hierdoor wordt het vierogen principe jaarlijks geëvalueerd en onder de aandacht gebracht.

Personeel

Naast praktische oplossingen om meekijken en meeluisteren mogelijk te maken vindt Domino+ vooral ook 'de gedachten achter' het principe van belang. We moeten werken aan een professioneel en open werkklimaat. Het is belangrijk om met elkaar te overleggen, elkaar te coachen en feedback te geven. Zo verval je minder snel in je eigen patroon. Regels kunnen helpen, maar het gedrag eromheen telt minstens zo zwaar. Eerlijkheid tussen medewerkers en ouders is belangrijk.

Jaarlijks wordt er op Domino+ dan ook aandacht geschonken aan de beroepshouding binnen de kinderopvang. In verschillende overlegvormen, zoals teamoverleg of functioneringsgesprekken, komt dit ter sprake. Het gaat daarbij om "open" samen te werken met collega's. Spreek je collega's aan op ongewenst gedrag. Meld het direct bij je collega of bij de directie wanneer je denkt dat er iets niet klopt.

Al onze pedagogisch medewerkers, flexibele krachten, de managementleden, bestuursleden en de stagiaires hebben een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en zijn binnen het personenregister kinderopvang gekoppeld aan kdV Domino+. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd door de GGD.

Stageplaatsen

Het dagverblijf stimuleert het werken met stagiaires, dit om mee te werken aan profilering en professionalisering van het beroep en aan het vergroten van kwaliteit binnen het dagverblijf.

Door met stagiaires te werken zullen de werknemers bewuster met hun werk omgaan; ze zullen meer stilstaan bij de dagelijkse werkzaamheden en de

uitvoering hiervan. Daarnaast kan een stagiaire voor taakverlichting zorgen bij de werknemers.

Binnen kinderdagverblijf Domino+ bieden we alleen BOL stageplaatsen aan. We nemen daarbij alleen stagiaires aan die de opleiding tot pedagogisch medewerker niveau 3 of 4 volgen.

Verder bieden wij leerlingen van de middelbare school de mogelijkheid zich te oriënteren op de beroepsmogelijkheden in de kinderopvang.

De inzet van stagiaires maakt het mogelijk om meer deskundigheid in huis te halen (nieuwe kennis), en meer activiteiten te organiseren.

Stagiaires zijn ten allen tijden boventallig.

Stagiaires kunnen pas na overleg van een geldig VOG en koppeling in het persoonsregister, geplaatst worden. Voor het begin van de stage neemt de stagiaire alle beleidsstukken en informatie, ontvangen bij de kennismaking van de opvang door.

Afspraken tijdens de stage:

- De stagiaire heeft een gelijkwaardige omgang met collega's. In de eerste weken stelt de stagiaire zich persoonlijk voor aan ouders en collega's. Tevens hangt hij/zij bij de ingang een foto met tekst waarin hij/zij zichzelf voorstelt, dit wordt ook geplaatst in de eerst volgende nieuwsbrief. Na twee weken krijgen de stagiairs een vast werkrooster en twee praktijkbegeleiders toegewezen.
- Voor afspraken omtrent gedragsregels kan de stagiaire de beroepscode raadplegen. Als de stagiaire voor schoolopdrachten gebruik wil maken van foto's of namen van kinderen, dient de stagiaire hiervoor, toestemming aan de ouders te vragen. Er mag in schoolopdrachten vrij met fictieve namen worden gewerkt.
- Om ook echt iets te kunnen leren, krijgt de stagiaire de nodige verantwoordelijkheden, onder toezicht voert zij dezelfde taken uit als de pm-er, met daarbij de ruimte voor het stellen van vragen.
- De stagiaire wordt betrokken bij het team. De stagiaire is niet altijd aanwezig tijdens het teamoverleg, tenzij dit vanuit de opleiding voor het maken van een opdracht nodig is. Wel wordt de stagiaire door de praktijkbegeleider op de hoogte gehouden van relevante informatie besproken tijdens teamoverleggen. De praktijkbegeleider houdt bij het overdragen van deze informatie rekening met de wet op de privacy.
- De schriftelijke overdracht, observaties en het voeren van oudergesprekken worden niet door de stagiaire gedaan. Wanneer dit voor een opdracht vanuit de opleiding wordt vereist, zullen deze werkzaamheden i.o.m. en onder toezicht en begeleiding van de praktijkbegeleider worden uitgevoerd. Voorafgaand wordt er toestemming aan de desbetreffende ouders gevraagd. Telefonische contacten mogen alleen door de stagiaire worden gevoerd indien er vooraf toestemming is gegeven door de praktijkbegeleider
- Tijdens uitstapjes met kinderen wordt de stagiaire als boventallig ingezet.

Verwachtingen en taken van een stagiaire:

- In de eerste week heeft de stagiaire alle beleidsstukken en informatie van de opvang door genomen.
- Een stagiaire zal het hele jaar op dezelfde dagen/tijden stagelopen.
- De stagiaire draait mee in het dagelijks ritme van het kinderdagverblijf en voert voldoende werkzaamheden uit. Dit moet uiteraard aansluiten bij het opleidingsniveau.
- De stagiaire heeft nog geen verantwoordelijkheden voor de kinderen, uiteraard wel over haar eigen leerproces.

- De stagiaire mag nooit alleen op de groep staan. Niet alleen openen en sluiten. Geen telefoon aannemen en geen medicijnen toedienen of temperaturen. De stagiaire staat altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker.
- Er wordt van de stagiaire verwacht dat deze veilig, hygiënisch en ergonomisch werkt.

Ouderbeleid

Ouders hebben tijdens het halen en brengen de mogelijkheid om eventueel onder het genot van een kopje koffie nog even op de groep te zijn en hier hun kind bezig te zien, contact te leggen met andere ouders en hun kinderen en het verloop van de dag door te nemen met de leiding. Naar ouders toe wordt hierin hetzelfde beleid gevoerd als naar de kinderen, ze geven zelf aan wat hierin hun behoefte is, de leidster zal dus altijd een afwachtende houding aannemen. Als voorbeeld, tijdens het afscheid nemen van een kind zal de leidster nooit een kind van de ouder overnemen zonder overleg met de ouder.

Tijdens de intake worden ouders ingelicht over de gewoontes en werkwijze van het kinderdagverblijf.

Er worden afspraken gemaakt over het wennen. De leidster maakt met de ouders de afspraak dat ouders duidelijk maar kort afscheid nemen wanneer ze hun kind voor de eerste keren brengen, dit om duidelijkheid te scheppen voor de kinderen. Tussendoor mag altijd gebeld worden of de leidsters bellen om de ouders te informeren. Wij gaan ervan uit dat een goede gewenning tussen kind, ouders en leiding minimaal 8 weken nodig heeft.

Na drie maanden bepalen de leidsters samen wie de mentoren gaan worden van het kind.

Tot de kinderen de leeftijd van een jaar bereikt hebben wordt er een verslagje geschreven over het verloop van de dag dat ouders bij het halen mee kunnen nemen.

Na die tijd wordt er om de veertien dagen door steeds een andere leidster een stukje t.a.v. de ontwikkeling in een mapje geschreven dat ouders thuis kunnen lezen. Er is gekozen voor het rouleren van de leidsters daar iedere leidster weer een andere kijk heeft op de kinderen.

Ook wordt tot de leeftijd van 1 jaar zoveel mogelijk de manier van verzorgen en opvoeden zoals thuis aan gehouden.

Hiervoor vragen we van de ouders een schriftelijke "gebruiksaanwijzing" en ons schriftelijk door te geven wanneer hierin wijzigingen zijn.

Zijn er grote verschillen tussen onze manier en die van de ouders, dan praten we daarover en zullen we moeite doen om samen met ouders te komen tot een aanpak die voor het kind het beste lijkt en binnen ons pedagogisch beleid past.

Mentor

Elk kind heeft twee mentoren. Waarom twee? Alle kinderen, ouders en PM'er zijn anders en zien anders. Wat de een niet ziet, ziet de ander. De mening/conclusie van de een kan na het inzicht van de ander bijgesteld worden. Er is overleg mogelijk en het biedt steun. De mentoren zijn pedagogisch medewerkers van de

groep van het kind. Zij volgen het kind heel specifiek, zijn aanspreekpunt voor de ouder, op de BSO ook voor het kind, en dragen zorg voor het welbevinden van het kind. Een ouder kan een mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentoren zorgen ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met de ouders maakt zoals bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat het kind wel/niet mag eten. Omdat ouders flexibel in kunnen kopen, wordt er de eerste drie maanden gekeken welke pedagogisch medewerkers het kind met grote regelmaat ziet. Op basis hiervan wordt gekeken welke pedagogisch medewerkers het mentorschap zal gaan vervullen. Vervolgens zullen de mentoren na deze eerste drie maanden een evaluatie gesprek met de ouder plannen om te bespreken hoe het gaat. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we wisseling van mentoren tot een minimum proberen te beperken. De mentoren van het kind maken minimaal 1x per jaar volgens een vast systeem een observatieverslag over zijn/haar welbevinden. De mentoren zullen de ouder minimaal 1 keer per jaar uitnodigen voor een gesprek waarin de resultaten van deze observatie wordt besproken en hoe het verder met het kind bij ons gaat.

Jaarlijks krijgen alle ouders de mogelijkheid een gesprekje zonder hun kind te hebben. Deze gesprekjes worden gevoerd aan de hand van een door de leidsters gemaakte observatie bij een leeftijd van 1 jaar en 3 maanden, 2 jaar en 6 maanden en 3 jaar en 9 maanden. Deze laatste observatie gaat in combinatie met een observatie gemaakt in de 3+ groep als overdracht naar de basisschool. Tijdens de gesprekjes worden verbeterformulieren ingevuld en indien nodig zullen er meerdere gesprekken per jaar plaats vinden. Ook hier is het doel samen praten over het kind om het zo goed mogelijk te kunnen begeleiden. (zie bijlage)

De ouders worden op de hoogte gehouden van de activiteiten en eventuele beleidsontwikkelingen op het kinderdagverblijf door middel van de "Confetti", (een nieuwsbrief die elke 8 weken verschijnt), en de diverse magneetborden in de centrale hal en via de website.

De ouders kunnen invloed uitoefenen op het beleid van het kinderdagverblijf door zitting te nemen in de oudercommissie.

Om ouders op informele wijze te kunnen ontmoeten en hun de mogelijkheid te geven om contacten met andere ouders en de leiding op te doen wordt er geprobeerd, jaarlijks een klusjes-/schoonmaak dag, een nieuwjaarsreceptie of een ouderavond te organiseren.

Op het kinderdagverblijf is een klachtenreglement aanwezig.

Ouders hebben te allen tijde de mogelijkheid van inzage in het pedagogisch beleid.

Hiervoor zijn een aantal uitleenexemplaren beschikbaar.

Jaarlijks wordt een enquête gehouden om de tevredenheid te toetsen.

Kwetsbare kinderen in de groep

Kinderen met specifieke behoeften hoeven geen extra belasting in de groep te zijn. Wanneer er duidelijk is wat er aan de hand is en er goede afspraken over gemaakt worden, kan deze specifieke behoeften snel in de groep worden opgenomen.

Ieder kind heeft talenten en kan voor anderen iets betekenen, dit is een uitgangspunt om samen verschillend te kunnen zijn in de groep.

Kinderen zijn nieuwsgierig en hebben het snel door wanneer een kind op een bepaald punt anders is of zich anders gedraagt dan andere kinderen. Ze stellen vragen, wijzen, kijken, vinden het eng of zoeken juist toenadering. Deze nieuwsgierigheid zorgt ervoor dat kinderen zoveel in korte tijd kunnen leren. Wanneer kinderen behoefte hebben aan informatie en vragen stellen kunnen de pedagogisch medewerkers hier op ingaan en eenvoudig en duidelijk uitleg geven over de situatie. Het is belangrijk wanneer er een nieuw kind met specifieke behoeften in de groep komt, dat pedagogisch medewerkers vooraf bespreken met elkaar, de ouders en eventueel het kind (mocht hij/zij oud genoeg zijn) wat mogelijk belangrijk is om te delen met de groep. Bijvoorbeeld: Hoe leg je op een BSO groep uit dat een 8-jarig kind ineens heel boos kan worden en kan gaan schelden? Wanneer een kind wild om zich heen gaat slaan als een ander kind zijn puzzel kapot maakt of dat een kind altijd liever alleen bouwwerken maakt en niet mee wil doen met voetballen? Zo kan het bijvoorbeeld ook belangrijk zijn om kinderen uitleg te geven over een kind met een ernstige pinda-allergie, zodat zij niet per ongeluk van een ander kind iets krijgt met pinda's erin.

Wanneer er een kind op de groep komt met specifieke behoeften kan er samen met het kind, de ouders en pedagogisch medewerkers gezocht worden naar praktische en haalbare oplossingen in de groep. Misschien vindt het ene kind het fijn om bij binnenkomst op de BSO wat extra aandacht te krijgen, maar wil hij verder met rust gelaten worden. Of misschien vindt het kind het juist fijn om zo snel mogelijk een activiteit uit te zoeken waar het kind van houdt. Daarnaast kunnen we ook samen kijken naar manieren om tot rust te komen of troost te vinden. Op deze manier willen we voorkomen dat het kind ongeremd boos wordt of zichzelf juist helemaal terugtrekt. Veel kinderen hebben baat bij een time-out, maar dit kan ook in de vorm van een hobby waarin je positieve ervaringen opdoet, zoals voetballen, schilderen, muziek luisteren.

Wanneer de pedagogisch medewerkers aanhoudend opvallend gedrag signaleren bij een kind in de groep kan ervoor gekozen worden extra te observeren. Deze observatie zal indien mogelijk door de mentoren van het kind uitgevoerd en besproken worden. Indien nodig kunnen deze observaties, met toestemming van de ouders, ook besproken worden met het consultatiebureau, school, gedragsdeskundige of jeugdhulpverlener.

Personeelsbeleid

Per dag werken er verschillende leidsters per groep in diensten van 6.30 tot 12.00/13.30, 7.30 tot 13.30/16.30, 8.00/17.00, 8.30 tot 17.30, 9.00 tot 18.00, 12.00/13.00 tot 18.00 en 12.00/13.00 tot 19.00.

Bij voldoende bezetting worden leidsters ingeroosterd op vaste dagen (op eigen verzoek) en groepen.

Leidsters moeten minimaal 10 uur per week werken verspreid over twee dagen. De leidster kan met twee dagen per week als volwaardig lid van het groepsteam fungeren. Er wordt een logboek bijgehouden zodat iedereen op de hoogte is van wijzigingen.

Bij vervanging i.v.m. ziekte of vrije dagen zal zoveel mogelijk geprobeerd worden een voor de kinderen en de ouders bekend gezicht te kiezen. Dit is mogelijk doordat het rooster van bijna alle leidster verdeeld is over vier dagen of minder, zodat er altijd een dag over is om in te vallen.

Er worden stagiaires aangenomen die affiniteit hebben met de kinderopvang. Er wordt naar gestreefd de stagiaires altijd in dezelfde groep mee te laten draaien, dit voor de hechting van de kinderen. Verder gaat onze voorkeur uit naar stagiaires voor langere tijd maar zijn ons ook bewust van het feit dat snuffelstages en kortere stages een kans moeten krijgen.

We volgen een actief beleid in deskundigheidsbevordering. Leidsters kunnen hierin jaarlijks hun eigen wensen aangeven.

Pedagogisch coach en beleidsmedewerker

Vanaf 1 januari 2019 moeten kinderopvangorganisaties werken met een pedagogisch coach/beleidsmedewerker die pedagogisch medewerkers gaat begeleiden. Deze afspraak staat in het IKK-akkoord. Ook binnen kinderdagverblijf Domino+ werken we vanaf 1 januari 2019 met een Pedagogisch coach en beleidsmedewerker.

De functie Pedagogisch coach en beleidsmedewerker kenmerkt zich door het ontwikkelen, vertalen en implementeren van het pedagogisch beleid binnen de organisatie.

De Pedagogisch coach/beleidsmedewerker vertaalt ons beleid naar de praktijk op de groep. Het is belangrijk dat de Pedagogisch coach/beleidsmedewerker een actieve rol speelt in de verbetering van de pedagogische kwaliteit van de dagelijkse werkzaamheden, waarbij rekening wordt gehouden met de pedagogische basisdoelen, het creëren van een gevoel van veiligheid in de groep, mogelijkheid tot ontwikkeling van sociale competenties, mogelijkheid tot ontwikkeling van persoonlijke competenties en het overbrengen van normen en waarden. Daarnaast is het belangrijk dat de Pedagogisch coach/beleidsmedewerker de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers stimuleert en daarnaast de pedagogisch medewerkers inspireert en motiveert voor de juiste uitvoering en het zichtbaar maken van het pedagogisch beleid op de werkvloer.

Het aantal kindercentra is bepalend voor het minimaal aantal uur dat een pedagogisch beleidsmedewerker ingezet dient te worden (50 uur x aantal LKR registraties) en het aantal fte pedagogisch medewerkers bepaalt het minimaal aantal uur coaching die de medewerkers bij hun werkzaamheden krijgt (10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers).

Doordat kinderdagverblijf Domino+ met min-/max contracten werkt wordt er gebruik gemaakt van de berekening zoals beschreven in de brochure pedagogisch beleidsmedewerker van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Om een reëel beeld te krijgen van de inzet van deze flexibele uren wordt op de peildatum van 1 januari gekeken naar de gemiddelde inzet die zij de afgelopen 3 maanden hebben gehad.

De coaching van de pedagogisch coach/beleidsmedewerker zal door een externe coach ingevuld gaan worden.

Berekening 2019:

De gemiddelde inzet in de laatste 3 maanden van 2018 is 10,5 fte x 10 uur = 105 uur voor het coachen. Het aantal uur wat berekend is voor de pedagogisch beleidsmedewerker is 2 LKR registraties x 50 uur = 100 uur. In totaal zal de pedagogisch coach en beleidsmedewerker minimaal voor 205 uur ingezet worden.

3 uren regeling

We zorgen er voor dat er voldoende pedagogisch medewerkers zijn voor het aantal aanwezige kinderen. (beroepskracht/ kind ratio= BKR).

Een kindercentrum dat per dag tenminste tien uur achter elkaar opvang biedt, mag maximaal gedurende drie uur per dag, minder (maar minimaal de helft) van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers inzetten. Op de volgende momenten is bij ons het vereiste aantal pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep:

- 6:30 tot 7:00
- 8:30 tot 12:00
- 12:45 tot 15:00
- 15:45 tot 19:00

Op de volgende momenten wijken wij af van het aantal vereiste PM'ers op de groep:

- 7:00 tot 8:30
- 12:00 tot 12:45
- 15:00 tot 15.45

Ook voor het afwijken van het aantal kinderen per PM'er op de BSO zijn wettelijke regels opgesteld.

Tijdens schoolweken mag met een half uur worden afgeweken van het maximale aantal kinderen per PM'er. Op het volgende moment wijken wij mogelijk af van het aantal vereiste PM'ers op de BSO-groep:

- 7.30 tot 8.00

Op de volgende momenten zijn bij ons tijdens schoolweken het vereiste aantal pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep:

- 6.30 tot 7.30
- 8.00 tot 8.45
- 15.00 tot 19.00

Tijdens vakantie weken mag dit voor maximaal drie uur per dag als de opvang langer open is dan 10 uur.

Op de volgende momenten is bij ons het vereiste aantal pedagogisch medewerkers aanwezig op de BSO-groep:

- 8.00 tot 17.00

Op de volgende momenten wijken wij tijdens vakantie weken af van het aantal vereiste PM'ers op de BSO-groep:

- 6.30 tot 8.00
- 17.00 tot 18.30

Achterwachtregeling

In de wet wordt de achterwachtregeling als volgt beschreven: Bij de opvang van meer dan drie aanwezige kinderen door maar één medewerker moet een achterwachtregeling worden getroffen waarin een achterwacht beschikbaar is die bij calamiteiten binnen vijftien minuten bij het opvangadres aanwezig is. Deze persoon is tijdens opvangtijden altijd telefonisch bereikbaar.

Kinderdagverblijf Domino vond het al vanaf de start in 1995 niet wenselijk dat 1 leidster aanwezig is op locatie. Domino+ heeft deze regel na de overname in 2014, voortgezet. De achterwachtregeling is dus niet van toepassing bij kinderdagverblijf Domino+.

Organisatiebeleid

Aanname:

Ouders kopen per maand in met een min. van 4 uur per week. De keuze is vrij maar kan niet altijd gehonoreerd worden. Daar halen en brengen tijdens de lunch als zeer storend werd ervaren is dit het enige moment op de dag dat dit niet kan gebeuren. Tussen 12.00 uur en 13.00 uur is de deur dus gesloten. Broertjes en zusjes krijgen te allen tijde voorrang.

Het kinderdagverblijf is geopend van 6.30uur 's ochtends tot 19.00 uur 's avonds, vijf dagen per week en 52 weken per jaar met uitzondering van feestdagen.

Per groep mogen 16 kinderen aanwezig zijn. Op de BSO groep mogen 20/24 kinderen aanwezig zijn.

Bij een minimale bezetting zullen we groepen samenvoegen om kinderen toch voldoende uitdaging te kunnen bieden. Ook bij een extra uren aanvraag kan een kind, na overleg met de ouder, in een andere groep geplaatst worden.

Bij aannames proberen we rekening te houden met de leeftijdsopbouw van de groep.

Er is gekozen voor verticale groepen omdat dit het meest een gezinssituatie nabootst, kinderen niet over hoeven te stappen naar een andere groep, broertjes en zusjes bij elkaar kunnen zijn en zowel oud als jong van elkaar kunnen leren. Het kinderdagverblijf staat open voor integratie van allochtone en gehandicapte kinderen.

Het leidsteroverleg:

Tijdens het leidsteroverleg wordt er vergaderd volgens een agenda (zie Bijlage) en er worden altijd notulen gemaakt.

Taken en thema's worden besproken en vastgelegd. Deze zullen rouleren binnen het team i.s.m. de stagiaires. Thema's worden in zijn geheel uitgewerkt, bij de keuze voor werkjes wordt gekeken of alle soorten van motoriek en ontwikkeling geoefend worden.

Kinderbesprekingen vinden plaats op intervisiebasis; iedere leidster mag per vergadering max. één kind inbrengen.

Iedere vergadering maken we ruimte voor het bespreken van beleidsplannen en protocollen, grote en kleine risico's.

Daarnaast bespreken we algemene zaken die te maken hebben met het werken in de groep.

In de bestuursvergadering bekrachtigen de bestuursleden het beleid.

Activiteiten:

De leidsters bereiden verschillende activiteiten voor die samenhangen met een van tevoren gekozen thema. Met de werkjes wordt het lokaal versierd, dit om de sfeer en herkenning te brengen. Ieder thema duurt ongeveer vier weken. Na afloop worden de werkjes meegegeven aan de kinderen of in hun mapje geplakt. Bij activiteiten kan worden gedacht aan knutselen, kleuren, zingen, voorlezen, spelletjes, tv kijken of uitstapjes maken.

De kinderen maken met verjaardagen van pa, ma, opa of oma een wensje.

Iedere jaar per 1 oktober wordt er een start gemaakt met nieuwe wensjes.

Extern beleid

Er is een mogelijkheid tot contact met alle basisscholen van Roosendaal eo., om de ontwikkeling van de kinderen door te spreken indien dit wenselijk geacht wordt door school, kinderdagverblijf en ouders en zodoende tot een eenduidige manier van opvoeden te komen.

In onze brochure is aandacht besteed aan onze manier van werken met kinderen. Wij denken dat het belangrijk is voor buitenstaanders om te weten wat het pedagogisch beleid van onze instelling is.

We willen daarmee tevens aangeven dat we serieus met het opvoeden van de kinderen omgaan. Om op de hoogte te blijven van de verschillende pedagogische discussies binnen de kinderopvang zijn we geabonneerd op de landelijke vakbladen "Kinderopvang" en "Kiddo".

Wanneer wij ons zorgen maken:

Voor kleine zorgen en advies kan Domino+, na melding bij de ouder, contact opnemen met TWB. Ook zijn wij aangesloten op het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Zorg voor Jeugd is bedoeld om problemen bij kinderen en jongeren in de leeftijd van 0-23 jaar in een vroegtijdig stadium te signaleren en vervolgens de coördinatie van zorg te organiseren. Op deze manier moeten risico's met kinderen en jongeren worden voorkomen en kan in het belang van de jeugdigen en zijn/haar ouders/verzorgers hulp beter op elkaar worden afgestemd.

Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd is beschikbaar gesteld door de gemeente. De gemeente heeft vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) namelijk de taak om problemen bij jeugdigen te signaleren en coördinatie van zorg te organiseren.

Binnen onze organisatie kan Coby Jongmans zorgsignalen afgeven in Zorg voor Jeugd. Zo'n signaal geeft zij alleen af, nadat zij de jeugdige en/of zijn/haar ouders/verzorgers hierover heeft geïnformeerd. Bij het afgeven van een signaal wordt geen inhoudelijke informatie geregistreerd. In het systeem komt alleen te staan dat er zorgen zijn over een jeugdige. Als er twee of meer signalen in het systeem staan over dezelfde jeugdige, dan wordt automatisch een ketencoördinator aangewezen. Deze ketencoördinator is een professional van een hulpverleningsorganisatie. Hij/zij inventariseert wat er aan de hand is met de jeugdige en of het nodig is om in overleg met betrokken partijen een hulpverleningsplan op te stellen. Op www.zorgvoorjeugd.nu vindt u meer informatie over Zorg voor Jeugd.

Meldcode kindermishandeling

Kinderdagverblijf Domino+ maakt gebruik van de door De Branche Kinderopvang vastgestelde meldcode. De Branche Kinderopvang heeft de meldcode speciaal toegeschreven op de branche. De meldcode in combinatie met de handleiding beschrijft wat we moeten doen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling, mogelijke geweld- of zedendelicten door een collega en bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen. We maken sinds 1 januari 2019 gebruik van het afwegingskader. De meldcode en het afwegingskader worden jaarlijks extra onder de aandacht gebracht, zodat alle pedagogisch medewerkers hier kennis van hebben.

Accommodatiebeleid

De kinderopvang ruimten zijn ingericht volgens de normen van het bouwbesluit. De accommodatie is speciaal ingericht voor kinderen en biedt daardoor andere mogelijkheden dan de thuissituatie. De groepen hebben beschikking over eigen groepsruimten, slaapruijme met bedjes, een keuken, sanitair en een buitenspeelplaats. Om contacten met broertjes, zusjes, vriendjes en vriendinnetjes of om aansluiten bij een spelmoment op een andere groep mogelijk te maken, wordt een open deuren beleid gevoerd. De teams bepalen in

overleg of het moment geschikt is. Het groepsbelang van de vaste stamgroep/basisgroep staat hierbij voorop.

Ook wordt veel met de andere groepen gedaan zoals gezamenlijk boodschappen, buitenspelen en samen spelen aan het begin en het eind van de dag in lokaal 2.

De BSO ruimte wordt door zowel BSO, peutergroep en 3 plus groep gebruikt.

Daar er in het pedagogisch beleid voor gekozen is de kinderen te stimuleren naar zelfstandigheid is de inrichting van de lokalen hier ook op afgestemd. Dit wil zeggen dat er is gekozen voor:

- Open kastjes voor het speelgoed, zodat de kinderen zelf overal altijd bij kunnen en zelf kunnen beslissen waar ze mee willen spelen.
- Lage tafeltjes en stoeltjes zodat ze zelf kunnen gaan zitten en makkelijk aan de tafels kunnen werken/spelen. De grote tafel voor speciale activiteiten staat op een podium.
- Kranen en wc-tjes waar de kinderen zelf bij kunnen al dan niet met hulpmiddelen, zodat ze zelf op de wc kunnen of handjes kunnen wassen.
- Speelgoed dat aantrekkelijk is voor alle ontwikkelingsniveaus en er is bekeken of het geen gevaar oplevert wanneer kinderen er mee experimenteren.
- Verschillende hoekjes in het lokaal.
- Een ruimte voor rustige en beweeglijke activiteiten zonder dat deze elkaar hoeven te storen.
- Een ruimte waarin de oudere kinderen zich kunnen afzonderen en zodoende niet steeds rekening hoeven te houden met de kleinsten.

Zowel binnen als buiten zijn de ruimten zodanig ingericht dat kinderen van 0 tot 13 jaar er veilig onder toezicht kunnen spelen.

Financieel beleid

In het totale budget zit een bedrag dat per jaar voor speelgoed en ander spelmateriaal voor alle groepen kan worden uitgegeven.

In onderling overleg bespreken we wat op een bepaald moment prioriteit heeft.

Er is budget voor deskundigheidsbevordering, voor zowel de leidsters als de directie.

Binnen dit budget zullen in overleg met de directie keuzes gemaakt moeten worden.

Zowel bij ziekte als vrije dagen vervangen we de leidsters voor honderd procent met invallers die de kinderen kennen, zodat voor de kinderen alles gewoon doorgaat.

De extra kosten die gemaakt worden voor speciale activiteiten, cadeautjes en uitstapjes worden betaald uit onze enige inkomstenbron, de ouderbijdrage. Uitstapjes zijn vaak kostbaar, deze zijn dus beperkt tot 1 maal per maand. We zullen er naar streven dit verder uit te breiden daar wij het belangrijk vinden dat kinderen niet geïsoleerd opgroeien in een kinderdagverblijf, maar ook de buitenwereld leren kennen samen met hun groepsgenoten.

Slotopmerking

Op het kinderdagverblijf wordt hard gewerkt om het beoogde doel met de kinderen te bereiken.

Steeds zullen de leidsters, al dan niet met externe begeleiding, zoeken naar de juiste manier om de kinderen te begeleiden. Zij zullen hierin hun handelen ter discussie stellen en tot aanpassing hiervan overgaan wanneer dit nodig mocht zijn.

Wij realiseren ons, dat we hoge eisen stellen aan onszelf, aan de relaties tussen de kinderen onderling, en aan de relatie tussen ons en de kinderen doordat er voor een flexibele manier van inkopen gekozen is, plus het werken met verticale groepen.

Toch zijn we van mening dat we de kinderen een gevoel van veiligheid en vertrouwen kunnen geven door middel van een vaste dagindeling, een vaste inroostering van de leidsters en een zelfde omgeving.

Daarbij denken we dat we, door ouders meer mogelijkheden te geven qua inroostering en uitwijkmogelijkheden, bij hen een grote zorg wegnemen bij combineren van werk en zorg.

Hiermee groeit het vertrouwen bij de ouders in ons en hiermee ook het vertrouwen van de kinderen.

Bijgevoegd : 1   bijlage observatie
                  1   bijlage agenda leidsteroverleg

Ik heb bij het maken van het pedagogisch beleid en randvoorwaarden gebruik gemaakt van het handboek;

“Pedagogisch beleid voor kindercentrum en gastouderbureau ” van Aafke Huisman.

Coby Jongmans
Coördinatrice Stichting Domino+.

Verder is ter ondersteuning van bestuur, team en ouders, protocol en beleid geschreven op onderstaand.

Protocol:

- Wat te doen bij pesten
- Wat te doen bij ongevallen
- Naar buiten met de kinderen
- Veiligheid binnen het kinderdagverblijf
- Veiligheid voor dreiging van buitenaf
- Veilig slapen en wiegendood
- Ouder- leidstercontacten
- Kindermishandeling
- Seksueel misbruik
- Seksuele intimidatie, agressie en geweld
- Calamiteiten
- Privacy
- Discriminatie
- Wennen, begroeten en afscheid nemen

Beleid:

- Voedingsbeleid
- Ziektebeleid
- Ziektebeleid voor ouders
- Hygiëne beleid
- Stagebeleid
- Zwangerschap en werk

Huishoudelijk reglement
Inspraakregeling
Klachtenreglement ouders
Klachtenreglement medewerkers
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Bijlage 1: Observatie

Observatie lijst A voor kinderen van 6 weken tot 2 jaar

Naam van het kind:
Geboortedatum:
Datum observatie:
Wie hebben er geobserveerd:

Als het kind binnen komt (algemene indruk)	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind is blij de juf te zien en reageert op de juf bij het binnenkomen					
Hij/zij gaat direct spelen					
Kijkt nieuwsgierig om zich heen					
Het kind huilt en blijft huilen, spartelt tegen					
Hij/zij wil niet worden vastgepakt of aangeraakt					
Als hij/zij huilt is het makkelijk af te leiden					
Het kind heeft, in de groep, iets nodig als houvast (lapje, beestje, tutje)					
Eventuele bijzonderheden:					

Eten en drinken	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind reageert enthousiast op aangeboden eten/drinken					
Hij/zij eet genoeg- wat nodig is					
Hij/zij maakt tevreden geluidjes/lachjes, geniet van het eten en drinken					
Hij/zij weigert eten of drinken					
Het eten roep zoveel spanning op dat hij/zij moet huilen/onrustig wordt/spuugt					
Eventuele bijzonderheden:					

Spelen (ontwikkeling fantasie)	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind is nieuwsgierig en onderzoekt graag nieuwe dingen					
Onder het (alleen) spelen 'praat', lacht hij/zij en geniet zichtbaar					
Speelt met eigen vingers of voeten					
Speelt met speelgoed die hij/zij gepakt heeft door het bv. in de mond te stoppen en te betasten.					
Hij/zij kan ontspannen in de box, op speelkleed kijken en bezig zijn					
Hij/zij kruipt/loopt rond en speelt met andere kinderen					
Hij/zij vindt het leuk om buiten te zijn					
Vindt het leuk om samen met de juf spelletjes te doen					
Kijkt ook naar wat de andere kinderen doen					
Hij/zij komt niet tot spelen, huult of jengelt veel					
Blijft altijd dicht bij de juf, 'hangt' en komt moeilijk op gang					
Gaat zijn/haar eigen gang, trekt zich terug, speelt steeds hetzelfde					
Eventuele bijzonderheden:					

Verzorgen en slapen	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind heeft plezier in aanraken, knuffelen, kietelen					
Heeft een eigen slaapritme en valt makkelijk in slaap					
Hij/zij wordt ontspannen wakker					
Voelt zich prettig als hij/zij nog even wakker in het bedje ligt					
Eventuele bijzonderheden:					

Emotionele/sociale ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind laat duidelijk zij/haar behoefte blijken					
Reageert op bekende gezichten en stemmen					
Toont emotie als het opgepakt wordt					
Probeert contact te maken met anderen door armen uit te steken, trekken aan kleding of naar de ander toe te kruipen					
Reageert op emoties en toenadering van andere					
Reageert op mondelinge aanwijzingen zoals: leg maar neer, kom eens hier					
Laat gevoelens ten opzichte van andere kinderen zien zoals: knuffelen, troosten of slaan					
Protesteert als er speelgoed wordt afgepakt					
Eventuele bijzonderheden:					

Cognitieve ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind kan zich op een voorwerp concentreren					
Kijkt intensief en volgt een bewegend voorwerp met de ogen					
Geluiden worden met voorwerpen in verband gebracht zoals de telefoon					
Heeft een idee van de ruimte					
Eventuele bijzonderheden:					

Zelfredzaamheid	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Kan zelf eten/drinken					
Kan (onder toezicht) zelf schoenen of jas pakken					
Hij/zij helpt bij het opruimen					
Vraagt om hulp waar eigen mogelijkheid (nog) te kort schiet					
Eventuele bijzonderheden:					

Lichamelijke ontwikkeling/motorische ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Op dit moment kan het kind al:					
Fijne motoriek					
Grijpen naar voorwerpen					
Vasthouden van de fles/beker					
Vasthouden van groter speelgoed					
Oprapen van kleine zaken als propjes, pluisjes					
Blokjes in de blokkendoos doen					
Vasthouden van potlood of krijt					
Tekenen					
Grove motoriek					
Omrollen					
Zitten					
Kruipen					
Staan					
Lopen					
Springen met 2 voeten					
Klimmen					
Eventuele bijzonderheden:					

Taalontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Op dit moment kan het kind al:					
Lachen					
Geluidjes maken					
Geluidjes maken als hij/zij de juf of anderen ziet					
'Brabbelen' in zichzelf					
Brabbelen om te proberen iets duidelijk te maken					
Begrijpen wat ik hem/haar zeg of vertel					
Doet geluidjes na					
1 woordje kennen/gebruiken					
Meerdere woordjes kennen/gebruiken					
Zegt woordjes na					
Iets duidelijk maken met 2 woordjes (ik die)					
Zinnetjes maken					
Eventuele bijzonderheden:					

Gezondheid	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind maakt een gezonde indruk					
Het kind maakt een vermoeide indruk					
Het kind is vaak ziek					
Het kind is hangerig					
Eventuele bijzonderheden:					

Als het kind weer weg gaat	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind reageert als zijn vader/moeder binnen komt					
Neemt afscheid van de juf bij het weggaan door te knuffelen, aankijken of zwaaien					
Gaat als hij/zij weggaat ieder contact met de juf uit de weg: afwenden, rondrennen of verstoppen					
Het kind wil niet meteen mee naar huis					
Eventuele bijzonderheden:					

Observatie lijst B voor kinderen van 2 tot 4 jaar

Naam van het kind:
Geboortedatum:
Datum observatie:
Wie hebben er geobserveerd:

Als het kind binnen komt (algemene indruk)	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind is blij de juf te zien en reageert op de juf bij het binnenkomen					
Hij/zij gaat direct spelen					
Kijkt om zich heen, loopt meteen rond, huilt hoogstens heel even					
Het kind huilt en blijft huilen, spartelt tegen					
Hij/zij wil niet worden vastgepakt of aangeraakt, blijft bij de deur, rent weg					
Als hij/zij huilt is het makkelijk af te leiden					
Het kind heeft, in de groep, iets nodig als houvast (lapje, beestje, tutje)					
Eventuele bijzonderheden:					

Eten en drinken	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind reageert enthousiast op aangeboden eten/drinken					
Hij/zij eet genoeg- wat nodig is					
Geniet van het eten en drinken					
Hij/zij weigert eten of drinken					
Het eten roep zoveel spanning op dat hij/zij moet huilen/onrustig wordt/spuugt					
Eventuele bijzonderheden:					

Spelen (ontwikkeling fantasie)	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind is nieuwsgierig en onderzoekt graag nieuwe dingen					
Onder het (alleen) spelen 'praat', lacht hij/zij en geniet zichtbaar					
Hij/zij kan goed zelf spelen, kiest speelgoed, heeft de juf niet nodig om te kunnen spelen					
Hij/zij loopt rond en speelt met andere kinderen					
Hij/zij vindt het leuk om buiten te zijn, speelt actief					
Vindt het leuk om samen met de juf spelletjes te doen en reageert enthousiast op aangeboden activiteiten.					
Kijkt ook naar wat de andere kinderen doen, zoekt contact op te spelen					
Zoekt makkelijk contact met de juf als hij/zij hulp nodig heeft bij het spelen					
Hij/zij komt niet tot spelen, huult of jengelt veel of wordt gauw driftig					
Blijft altijd dicht bij de juf, 'hangt' en komt moeilijk op gang					
Gaat zijn/haar eigen gang, trekt zich terug, speelt steeds hetzelfde					
Luistert niet naar de juf als die probeert te helpen of aanwijzingen geeft					
Eventuele bijzonderheden:					

Verzorgen en slapen	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind heeft plezier in aanraken, knuffelen, kietelen en reageert					
Heeft een eigen slaapritme en valt makkelijk in slaap					
Hij/zij wordt ontspannen wakker					
Voelt zich prettig als hij/zij nog even wakker in bedje ligt					
Wordt al zindelijk en heeft interesse daarin					
Eventuele bijzonderheden:					

Emotionele/sociale ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind kan verschillende emoties uiten (boos, blij, verdrietig etc)					
Hij/zij reageert direct op een situatie die een emotie oproept					
Maakt goed contact met de juf en andere kinderen					
Hij/zij stoort het spel van een ander kind					
Het kind kan goed op zijn/haar beurt wachten					
Luistert naar mondelingen aanwijzingen van de juf zoals: Leg maar neer, we gaan opruimen.					
Het kind durft ruzie te maken met een ander kind					
Hij/zij kan zich in een ander verplaatsen: troosten van een ander kind of helpen					
Eventuele bijzonderheden:					

Cognitieve ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
begrijpt verschillende tijdstippen: morgen, middag, voor het eten etc.					
Begrijpt verschillende opdrachten zoals: een boekje halen, verkleedkleden opruimen etc.					
Heeft een idee van de ruimte (de juf is achter de deur, ze komt zo weer terug)					
Eventuele bijzonderheden:					

Zelfredzaamheid	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Zelf jas aan doen					
Hij/zij helpt bij het opruimen					
Naar de wc gaan					
Melden van een vuile broek					
Speelgoed halen					
Vragen stellen aan leiding of kinderen					
Vraagt om hulp waar eigen mogelijkheid (nog) te kort schiet					
Eventuele bijzonderheden:					

Lichamelijke ontwikkeling/motorische ontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Op dit moment kan het kind al:					
Fijne motoriek					
Puzzelen					
Kralen rijgen					
Knippen					
Poppen aan kleden					
Knopen en ritssluiting hanteren					
Grove motoriek					
Klimmen					
Kruipen					
Fietsen					
Hinkelen					
Over een streep lopen					
Eigen mogelijkheden inschatten					
Eventuele bijzonderheden:					

Taalontwikkeling	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Op dit moment kan het kind al:					
Kent/gebruikt meerdere woordjes					
Begrijpt wat de juf tegen hem/haar zegt of verteld					
Kan al iets duidelijk maken met 2 woordjes (ik die)					
Maakt al zinnen					
Kan goed duidelijk maken wat hij/zij wil of bedoelt met praten					
Is goed te verstaan					
Heeft belangstelling voor boekjes en verhaaltjes					
'leest' zelf ook al voor aan anderen					
Eventuele bijzonderheden:					

Gezondheid	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind maakt een gezonde indruk					
Het kind maakt een vermoeide indruk					
Het kind is vaak ziek					
Het kind is hangerig					
Eventuele bijzonderheden:					

Als het kind weer weg gaat	Ja	Soms	Nee	Een beetje	Nvt
Het kind reageert op het binnenkomen van de ouder					
Neemt afscheid van de juf bij het weggaan door te knuffelen, aankijken of zwaaien					
Gaat als hij/zij weggaat ieder contact met de juf uit de weg: afwenden, rondrennen of verstoppen					
Hij/zij wil niet meteen mee naar huis					
Eventuele bijzonderheden:					

Observatielijst Peutergroep/3+

Gegevens kind

Voornaam:

Achternaam:

Geboortedatum:

Geslacht: jongen 0 / meisje 0

Moedertaal: Nederlands 0 / anders, namelijk: _____

Gegevens kinderdagverblijf

Naam kinderdagverblijf:

Soort opvang:

Observatie ingevuld door:

Datum observatie:

Leeftijd kind tijdens observatie:

Bijzonderheden (indien relevant) m.b.t.

0 Gehoor   0 Gezichtsvermogen

0 Allergie   0 Gezinssituatie

0 Medicijngebruik   0 Geboorte

Opmerkingen/bijzonderheden:

Sociaal- emotionele ontwikkeling	Ja	Enigszins	Nee
Voelt zich op zijn/haar gemak in de groep	0	0	0
Zoekt contact met andere kinderen	0	0	0
Zoekt contact met de leidster	0	0	0
Durft om hulp te vragen	0	0	0
Kan op een positieve manier voor zichzelf opkomen	0	0	0
Heeft vertrouwen in eigen doen en laten	0	0	0
Ontwikkelt zelfstandig gedrag	0	0	0
Kan op zijn/haar beurt wachten	0	0	0
Kan rekening houden met anderen	0	0	0
Kan zich redden zonder extra aandacht leidster	0	0	0
Kan zich aan regels en afspraken houden	0	0	0
Laat zich aanspreken op negatief gedrag	0	0	0
Laat emoties als verdriet, angst en blijheid zien	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Zelfredzaamheid en praktische vaardigheden	Ja	Enigszins	Nee
Kan jas/schoenen met weinig hulp uittrekken	0	0	0
Kan jas/schoenen met weinig hulp aantrekken (mag hulp vragen voor knopen en ritsen)	0	0	0
Is zindelijk en gaat zelfstandig naar de toilet	0	0	0
Is zindelijk en moet eraan herinnerd worden	0	0	0
Wast zijn/haar handen zelf	0	0	0
Drinkt uit een beker	0	0	0
Kan een poosje alleen spelen	0	0	0
Kan zich een korte periode concentreren op een taak	0	0	0
Kan een poosje stil zitten	0	0	0
Kan zelfstandig dingen afwerken, zoals een puzzel	0	0	0
Kan een A4 dubbelvouwen	0	0	0
Kan bouwen met blokken en kan overweg met klei	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Motorische ontwikkeling	Ja	Enigszins	Nee
Grove, doelgerichte bewegingen verlopen soepel en gecoördineerd (bv. rennen, springen, klimmen, fietsen)	0	0	0
Handbewegingen vanuit de pols verlopen soepel en gecoördineerd (bv. verven, papier scheuren, knippen)	0	0	0
Kan grote kralen rijgen en prikken (oog- hand coördinatie)	0	0	0
Kan een (dik) potlood of krijtje stevig vasthouden	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Speelontwikkeling	Ja	Enigszins	Nee
Komt zelf tot spel	0	0	0
Heeft plezier in spel	0	0	0
Kan doen- alsof spelletjes spelen/fantasie	0	0	0
Brengt variatie in zijn/haar spel aan	0	0	0
Interesse wordt snel gewekt en beperkt zich niet tot bekende dingen, is nieuwsgierig	0	0	0
Speelt veel met andere kinderen	0	0	0
Speelt zonder spel van andere kinderen te verstoren	0	0	0
Kan speelgoed delen	0	0	0
Er zit ontwikkeling in het spel	0	0	0
Zijn/haar favoriete speelgoed is: pop en kinderwagen			
Zijn/haar favoriete activiteit is:			
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Kringactiviteiten	Ja	Enigszins	Nee
Is betrokken bij liedjes, spelletjes, versjes in de kring	0	0	0
Doet actief mee met liedjes, versjes en spelletjes	0	0	0
Kan naar een kort verhaaltje luisteren	0	0	0
Doet mee met een gesprekje in de kring	0	0	0
Doet mee aan een eenvoudig groepsspel	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Cognitieve ontwikkeling	Ja	Enigszins	Nee
Ordent, sorteert op eenvoudige concrete kenmerken: kleur, vorm, functie	0	0	0
Herkent de (basis)kleuren (rood, blauw, groen)	0	0	0
Benoemt de (basis)kleuren (rood, blauw, groen)	0	0	0
Herkent de vormen (vierkant, driehoek, cirkel)	0	0	0
Benoemt de vormen (vierkant, driehoek, cirkel)	0	0	0
Herkent de lichaamsdelen	0	0	0
Benoemt de lichaamsdelen	0	0	0
Kan tellen tot 10	0	0	0
Heeft besef voor de begrippen boven, onder, voor achter, naast, tussen etc.	0	0	0
Snapt begrippen als groter, hoger, langer etc.	0	0	0
Enig besef hebben van tijd: ochtend, middag, avond, nacht, nu, straks, morgen en gisteren	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			
<i>Belangrijk om rekening mee te houden is dat ze kleuren en vormen wel mogen herkennen, maar nog niet hoeven te kunnen benoemen.</i>			

Spraak- en taalontwikkeling	Ja	Enigszins	Nee
Begrijpt goed wat er gezegd/gevraagd wordt	0	0	0
Praat spontaan en vrijuit tegen de leidster	0	0	0
Praat spontaan en vrijuit tegen andere kinderen	0	0	0
Kan goed onder woorden brengen wat hij/zij bedoelt	0	0	0
Maakt grammaticaal goede zinnen (drie a vijf woordzinnen)	0	0	0
Spreekt duidelijk en is goed verstaanbaar	0	0	0
Stelt leervragen: Wat is dat? Waarom?	0	0	0
Is actief bij voorlezen/plaatjes kijken	0	0	0
Heeft een passieve woordenschat (taalbegrip)	0	0	0
Heeft een actieve woordenschat (spraak)	0	0	0
Opmerkingen/bijzonderheden:			

Punten van aandacht/acties

Zijn er extra acties voor bepaalde ontwikkelingsgebieden nodig?

Opmerkingen van ouders, na bespreking van het verslag**Het kind is ingeschreven op basisschool**

(naam- adresgegevens)

Handtekening en toestemming voor overdracht

Hierbij geef ik toestemming om dit observatieformulier door te geven aan de basisschool waar mijn kind naar toe gaat.

Daarnaast geef ik toestemming aan de basisschool van mijn keuze om, indien nodig, contact op te nemen met stichting Domino+.

Datum:

Handtekening ouder/verzorger:
medewerker:

Handtekening pedagogisch

Bijlage 2: Agenda leidsteroverleg

Aan de leidsters van kdv Domino+

Roosendaal,

Betreft: uitnodiging voor het leidsteroverleg.

Dames,

Hierbij nodig ik jullie uit voor het leidsteroverleg van kdv Domino+ op .....

Voor de betrokkenheid bij je werk en je collega's en uit respect voor het team/werk zou het fijn zijn wanneer iedereen aanwezig is voorzien van agenda en notulen vorige vergadering (vooraf gelezen), samen met je evt. vragen/opmerkingen op papier.

Notulist:

Opening vergadering 19.30 uur.

AGENDA

1. Opening/mededelingen/vragen
2. Notulen vorige vergadering
3. Discussiespel .....
4. Filmpje ..... pedagogisch handelen/interactievaardigheden
5. Coaching plan
6. Grote en kleine risico's
7. Kindbespreking
8. Rondvraag

Met vriendelijke groet,

C. Jongmans
(coördinatrice)